

Světlik

svět libereckých knihoven

hách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdařbůh. Být básníkem, to není jenom tak.
Oh, moje Mañon! Slunko bylo u samého západu a svatojánnští broučci vstávali.
to be done. Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
der Fall ist.
v?

Podzimní zamyšlení



Po hektickém létě v naší knihovně, kdy jsme neznali jiná slova než „projekt, kontrolní den, zařizovací předměty, MAR [tedy měření a regulace], stoupačky nebo předávací protokoly všeho možného“, jsme si trochu oddychli a začali se soustředit na běžnou knihovnickou práci. Počátkem září k nám zase začali chodit čtenáři, pro které jsme byli po tři dlouhé měsíce v hlavní budově nedostupní. Proběhly první pořady, které jsme pro naše návštěvníky připravovali, a posléze i další. Všechny si našly své zájemce, naše pestrá nabídka je lákavá a umocňuje ji i možnost propagovat na nové světelné tabuli.

Podzim přináší tradičně knihovnické „žně“. Začínají hned v září celostátní konferencí Knihovny současnosti v krásné Olomouci, pokračují Týdnem knihoven na počátku října a dalšími nespočtenými semináři a workshopy. Počet návštěvníků knihoven se na podzim zvyšuje – i díky chladnějšímu počasí, které už tak neláká k výletům a procházkám, jako tomu bylo v létě. Nastává příhodný čas zažít v knihovně podnětnou přednášku nebo literární večer se zajímavým autorem, přečíst si knížku, pobavit se při divadelním nebo filmovém představení. Je čas se zapsat na Virtuální univerzitu třetího věku nebo do kurzu němčiny či znakového jazyka.

A co teprve výstavy? Oslavují nás, poskytují informace, povznášejí naši duši. Dokumentují dějiny, někdy i provokují, vyzývají k zamyšlení. Setkáte se s fotografiemi, obrazy, dokumentární tvorbou.

Naopak je příjemné si dát v knihovně kavárně kávu a něco sladkého a užít si hezkou chvíli v klidném prostředí. A třeba bez knížky, jen tak. Posedět a popovídat s přáteli, setkat se se známými, využít prostoru knihovny ke komunikaci.

Snažili jsme se dát liberecké knihovně novou čistou tvář, opravit, co bylo pochroumané, vyčistit zašmourané kouty, vylepšit prostředí. Nově a ekologicky osvětlit půjčovny a všechno to bohatství slova, které knihovna nabízí. Snad se to podařilo – jsme rádi, že v poměrně krátkém čase a v určeném termínu.

Vnímám teď knihovnu tak trochu jinými očima – je to úžasný, kouzelný dům – je tady pro všechny, kteří zatouží po vzdělání, kteří mají chuť vstřebávat moudré myšlenky i humor, je tady pro lidi každého věku, od dětí až po seniory. Dům, do kterého můžete chodit rádi, kde nemusíte vlastně dělat vůbec nic. Jen si sednout a poslouchat třeba hudbu – zastavit se v běhu všedního dne, odpočinout si.

Knihovna může být důležitou součástí našeho života – jako místo, kam chodíme rádi a dobrovolně, ať už za vzděláním, přednáškou, knihou – nebo jen tak. Knihovna chce být naším milým společníkem, nechme se zlákat!

Blanka Konvalinková
ředitelka

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny</i>	<i>2</i>
<i>Rekonstrukce knihovny úspěšně dokončena.....</i>	<i>2</i>
<i>Novinky z knihovny</i>	<i>9</i>
<i>Krátce z knihovny.....</i>	<i>10</i>
<i>Na návštěvě vídeňských knihoven.....</i>	<i>11</i>
<i>Výročí 100 let prvního knihovního zákona v Libereckém kraji.....</i>	<i>14</i>
Z regionu	16
<i>Příměstský tábor v českolipské knihovně</i>	<i>16</i>
<i>Letní momentky z Městské knihovny Semily.....</i>	<i>17</i>
<i>S knížkou do života v Libereckém kraji.....</i>	<i>18</i>
<i>Střípky z okresu Liberec.....</i>	<i>20</i>
 SVĚT veletrhů a soutěží	22
<i>Festival dětského čtenářství již po sedmá.....</i>	<i>22</i>
 SVĚT souvislostí	23
<i>F. Dudková Párysová: Český Dub literární.....</i>	<i>23</i>
 SVĚT libereckých autorů.....	34
<i>S. Kubín: Básně</i>	<i>34</i>
<i>I. Eliášová: Povídka.....</i>	<i>36</i>
<i>Host Světliku – Ivan Petlan: sms.....</i>	<i>37</i>
 SVĚT kritického myšlení.....	39
<i>CD Eda Věbr: Čtvrt století.....</i>	<i>39</i>
<i>Blog Poslední důvod, proč se nezabít a Tomáš Dianiška</i>	<i>40</i>
<i>Proč skončilo prohlášení Hradu v koši?.....</i>	<i>41</i>
<i>Valdštejnské slavnosti</i>	<i>42</i>
<i>Srpen v zemi indiánů</i>	<i>44</i>
 SVĚT Kruhu autorů Liberecka	47
<i>Poezie s existenciálním kontextem.....</i>	<i>47</i>
<i>Bohumil Nуска vydal třetí díl trilogie</i>	
<i>Rytmus, Tvorba, Divadlo.....</i>	<i>48</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Eva Štátná, Libor Schiffner [KVK]

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelové tisk.

Tiskárna IRBIS, www.vytiskneme.cz

Projekt je podpořen Fondem kultury a cestovního ruchu.

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751



Z knihovny

Rekonstrukce knihovny úspěšně dokončena

Od 1. 6. do 31. 8. byla pro veřejnost uzavřena hlavní budova liberecké krajské knihovny, a to z důvodu částečné rekonstrukce prostor. V rámci projektu Knihovna Liberec – zkvalitnění ochrany a zpřístupnění knihovního

fondů a jeho prezentace jsme se snažili vylepšit prostory knihovny nejen z hlediska estetického, ale také funkčního. Věříme, že se v nově opravené knihovně budete cítit dobře.

Dana Petřýdesová

Instalace funkční klimatizace v depozitáři starých a vzácných tisků



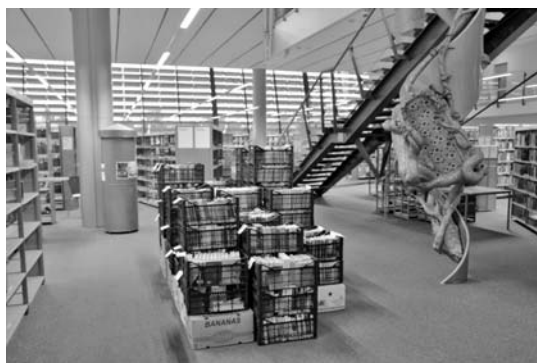
Vybudování nových studoven



Renovace toalet pro návštěvníky



Kompletní výměna koberců



Instalace moderního osvětlení



Oprava střešního světlíku



LED tabule



Lepení RFID čipů



Novinky v knihovně

Prosklené studovny

Během letních měsíců jsme pro Vás vybudovali a vybavili **nové studovny** – jednu větší pro tiché individuální studium, druhou menší pro týmovou



práci. Renovací prošly také dva studijní boxy. Studovny jsou vybaveny novými stoly s lampičkami a přívodem elektrické energie. Všechny studovny najdete v prvním patře ve Studijní knihovně a jsou dostupné v otevírací době knihovny. Přijíme příjemné studium.

Německá literatura nově

V rámci prázdninových úprav jsme v knihovně uskutečnili praktickou změ-

nu ve fondu německy psané literatury. Dosud fungovaly vedle sebe zvlášť Rakouská knihovna a knihovna Goethe Institutu. Tyto dva soubory jsou nyní nově sloučeny do jednoho fondu nazvaného jednoduše „**Němčina**“. Naučná literatura je jako doposud členěna podle obsahu do jednotlivých tříd Mezinárodního desetinného třídění tak, jak jste zvyklí u českého fondu. V beletrii jsou knihy umístěny abecedně podle příjmení autora. Německou literaturu najdete v prvním patře ve Studijní knihovně.

Přijďte si zahrát šachy

Od října pro Vás chystáme další čerstvou novinku. Každý třetí čtvrtek v měsíci Vás zveme do naší Hudební knihovny na **Šachový čtvrtek**. Vezměte přátele a přijďte si zahrát šachy na velké



šachovnici s krásnými dřevěnými figurkami. Šachovnice bude k dispozici od 14.00 do 19.00 hod.

Dana Petrádová

Krátce z knihovny

Podporujeme dětské čtenářství

Po tříměsíční přestávce pokračují projekty zaměřené na podporu rozvoje čtenářské gramotnosti. V září se opět vrátíme na libereckou radnici, kde od nás rodiče novorozců v rámci obřadů vítání občánků obdrží dárek a pozvání do knihovny. S rodiči a jejich ratolestmi se pak následně budeme setkávat v prostorách Knihovny pro děti a mládež ve čtenářském klu-



bu Kolibřík. Tyto aktivity nabízíme v rámci projektu **Bookstart – S knížkou do života**.

Svoji činnost obnoví také **Metodické centrum pro podporu čtenářské gramotnosti**, které vzniklo vloni v létě v rámci krajského projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje. V průběhu nového školního roku nabídneme pedagogům workshopy a odborné přednášky z oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti žáků a studentů. Hned v říjnu se mohou účastníci těšit na spisovatele a učitele

Pavla Brycze, který si připravil tvůrčí dílnu s názvem Jak nadchnout žáky pro literaturu. Informace o aktivitách metodického centra jsou k dispozici na webu knihovny: <https://www.kvk-li.cz/nakap>.

Workshopy pro základní a střední školy

Poslední srpnový týden jsme do mateřských, základních a středních škol rozeslali naši tradiční nabídku workshopů a programů pro žáky a studenty, kterou jsme pro školní rok 2019/2020 rozšířili o nová témata.

Cílem nabízených programů je rozvíjet čtenářské dovednosti a pozitivně ovlivňovat postoj ke čtení. Programy seznamují s naší knihovnou a jejím uspořádáním i se zajímavými knižními tituly pro danou věkovou skupinu, pomáhají dětem orientovat se v knižní nabídce, prohlubují schopnost pracovat s informacemi a textem. Jiné umožňují čtenářský či hudební prožitek nebo se zaměřují na významné dějinné události.

Nabídka workshopů pro střední školy je kromě výše uvedených témat doplněna o interaktivní přednášku Hustej internet aneb Bezpečně kybernetickým světem nebo workshop zaměřený na rozvíjení mluveného a psaného projevu Piš & Mluv. Všechny programy poskytujeme bezplatně a rádi v naší knihovně přivítáme školní kolektivy z celého Libereckého kraje.

Informace o nabídce a možnostech objednání najdete na našich webových stránkách zde:

> *Mateřské a základní školy:*

<https://www.kvkli.cz/deti-nabidka-pro-skoly.html>

> *Střední školy:*

<https://www.kvkli.cz/sluzby/vzdělavaci-a-kulturni/exkurze.html>

her s názvem Mozkohraní. Nebudou chybět tradiční sobotní dopolední pohádky. Čtenářský klub pro maminky s nejmenšími dětmi Kolibřík se bude opět scházet vždy první a třetí úterý v měsíci od 10.00 hodin.

Dana Petrydesová

Pravidelné programy se vrací

Od září a října zveme všechny děti i dospělé na naše pravidelné programy. Čeká na Vás hudební program Vrátko k muzice, literárně tvořivé odpoledne Z pohádky do pohádky, Literární klub nebo odpoledne plné



Na návštěvě vídeňských knihoven



Studijní cesta českých knihovníků do vídeňských knihoven v rámci projektu „Libraries as environments of adult learning“, který zorganizovala EPALE (European Platform for Adult Learning and Education – Evropská platforma pro vzdělávání dospělých),

proběhla ve dnech 16. až 19. června 2019. EPALE působí v rámci projektu Erasmus+, v České republice je pak příjemcem grantu EPALE Dům zahraniční spolupráce (DZS), který sídlí v Praze. Cesty se zúčastnilo 9 knihovníků z větších i menších knihoven v České republice a 2 koordinátorky projektu EPALE z Domu zahraniční spolupráce. Nutností na studijním pobytu byla dobrá znalost angličtiny.

V neděli 16. června se skupina dopravila do Vídně, kde jsme byli všichni ubytováni v hotelu Rathauspark.

V pondělí dopoledne bylo naplánováno informační setkání v budově Österreichischer Austauschdienst (OeAD;



<https://oead.at/>), rakouské agentury pro evropské a mezinárodní projekty mobility a kooperace v oblasti vědy, vzdělání a výzkumu. Markus Feigl, ředitel Rakouské asociace knihoven (Büchereiverband Österreichs – BVÖ; <https://www.bvöe.at/>), stručně představil rakouský systém knihoven. Poté Kateřina Nekolová z Knihovnického institutu Národní knihovny v Praze prezentovala i knihovny české. Rakouský i český systém knihoven jsou si v mnohém podobné, například v silném zastoupení žen v knihovnách, v klesajícím počtu výpůjček nebo tím, že se knihovny zabývají podobnými projekty (např. Bookstart, projekt pro podporu dětského čtenářství). Oproti českým knihovnám je v Rakousku velmi silná podpora dobrovolníků. Následovaly prezentace zaměřené na různé aspekty rakouských knihoven. Po krátké přestávce byly představeny možnosti Erasmu+ a EPALE pro knihovníky, konkrétně programy mobility

Key Action 1 a 2. Poté byla možnost výměny informací.

Po obědě jsme vyrazili do **Knihovny ve vzdělávacím centru Simmering** (Bücherei im Bildungszentrum Simmering; www.buechereien.wien.at). Jedná se o jednu z 39 poboček, které fungují přímo ve Vídni. Pobočka vznikla roku 2011, je zaměřena speciálně na zdraví a cestování (každá z poboček je nějakým způsobem zaměřena). Pobočka se nachází v pěkných prostorách, s možností využít velkou koncertní halu, a je zaměřena na dětské čtenáře (projekt Bookstart zde probíhá každý týden, mimo období školních prázdnin).

V úterý dopoledne jsme zážili cestu do malebného městečka Perchtoldsdorf kousek od Vídně, kde jsme navštívili **místní knihovnu** (Bücherei Perchtoldsdorf; <http://www.buch-perchtoldsdorf.at/>). Vedoucí tamní knihovny, paní Gabriele Lindenthal, nás provedla knihovnou a poté nás i pozvala na kávu. Knihovna se nachází v objektu, kde sídlí i dal-



ší kulturní zařízení obce. Perchtoldsdorf má 14 000 obyvatel, knihovna obsahuje 40 000 svazků. V knihovně funguje systém výpůjček, který u nás není běžný – čtenář platí nejen roční čtenářský poplatek, ale i poplatek u každé vypůjčené knihy. V knihovně jsou zaměstnány 3 pracovníce, které se věnují spíše akcím pro děti, než pro dospělé, například letním čtenářským programům a také projektu Bookstart.

V úterý odpoledne následovala prohlídka **Rakouské národní knihovny** (Österreichische Nationalbibliothek; <https://www.onb.ac.at/>). Národní knihovna je rozdělena do několika sbírek, které sídlí na několika místech a některé z nich ani neobsluhují zaměstnanci knihovny, situace je tudíž občas velmi složitá. Hlavní budova knihovny sídlí v areálu Hofburgu na náměstí Heldenplatz, větší ostatních sbírek se potom nachází většinou v docházkové vzdálenosti od hlavní budovy. V hlavní budově panují velmi přísná bezpečnostní pravidla, což

se týče návštěvníků i fondů. Prohlédli jsme si hlavní půjčovnu i sklady, kde nám zaměstnankyně knihovny vysvětlila, na co se zaměřuje Rakouská národní knihovna – má právo povinného výtisku, ale shromažďuje i austriaca, která nakupuje ve všech jazykových mutacích. Knihovna je otevřena od 9.00 do 21.00 hodin, včetně víkendu, kdy ale není možnost výpůjčky ze skladu.

V rámci prohlídky jsme navštívili i historickou sbírku knih umístěnou v tzv. **Prunksaal**, který vznikl v letech 1723 až 1726. Sbírkou obsahuje 200 000 svazků z let 1501 až 1850, mimo jiné například mnoho cenných děl ze sbírky prince Evžena Savojského. Knihovna má velké množství návštěvníků, patří k jedné z nejkrásnějších historických knihoven na světě, ale počet skutečných čtenářů je zhruba 30 za den.

Ve středu dopoledne jsme navštívili sídlo **Rakouské asociace knihoven** (Büchereiverband Österreichs – BVÖ; <https://www.bvoe.at/>), která vznikla po

druhé světové válce. Asociace se zabývá mimo jiné rakouskými i mezinárodními projekty financovanými vládou, ale i z různých projektů a programů. Nabízejí stáže pro knihovníky, služby pro knihovny a podobné. Svaz má celkem 15 zaměstnanců.

Ve středu odpoledne už nás čekala cesta zpět do Prahy, kam jsme dorazili v pozdních odpoledních hodinách.

Za možnost být účastníkem této studijní cesty jsem upřímně vděčná, bylo pro mě nesmírně přínosné navštívit rakouské knihovny, mít možnost setkat se s tamními knihovníky i odborníky, ale také seznámit se s kolegyněmi z České republiky, které se cesty zúčastnily se mnou.

Michaela Staňková

Výročí 100 let prvního knihovního zákona v Libereckém kraji



Lidová česká knihovna Liberec – interiér 1910

V letošním roce uplynulo 100 let od vydání prvního knihovního zákona (zákon o veřejných knihovnách obecních č. 430/1919 Sb.) ze dne 22. července 1919. Tento zákon měl pochopitelně velký význam v době svého vzniku, jeho dosah ale trvá i do současnosti.

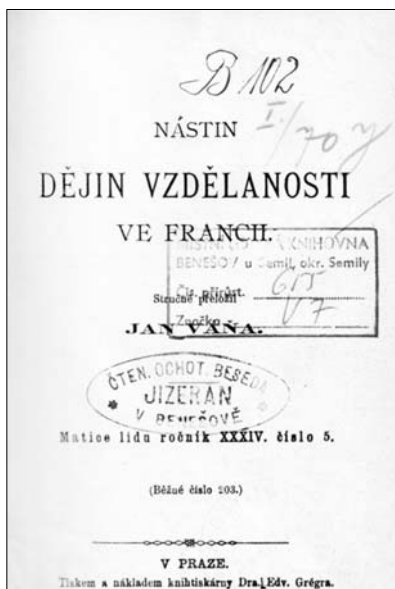
Většina knihoven v České republice vznikla právě po tomto datu a díky němu máme tak bohatou a dobře fungující síť veřejných knihoven.

Časopis Čtenář využil tohoto výročí a v každém čísle se věnuje vždy jednomu kraji a tomu, jak se v něm odrazil

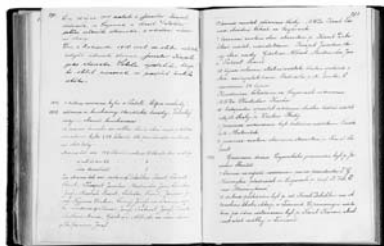
vznik knihovního zákona na veřejném knihovnictví. Libereckému kraji bylo věnováno letní dvojčíslo č. 7-8, ve kterém byla nastíněna historie veřejného knihovnictví v Sudetech, a přiblížena historie několika vybraných knihoven z kraje, které vznikly právě na základě zákona z roku 1919. Jedná se

o knihovny z Kamenického Šenova, Smržovky, Jablonce nad Nisou a Benešova u Semil. Ke článku byla připojena i koláž historických fotografií knihoven z období první republiky, do které můžete nahlédnout nyní i vy.

Michaela Staňková



*Obecní knihovna Benešov u Semil –
titulní list knihy*



*Prouskova kronika obce Svijany –
založení knihovny 1919*



*Půjčovna knih německé městské knihovny
v budově staré radnice 1933–1939*



*Obecní knihovna Benešov u Semil –
budova knihovny 1921*



*Městská knihovna Kamenický Šenov –
od roku 1945*

Z regionu

Příměstský tábor v českolipské knihovně



Ve spolupráci s českolipským Domem dětí a mládeže Libertín se v naší knihovně již potřetí uskutečnil příměstský tábor. Koná se v pravidelném termínu ve druhém prázdninovém týdnu a začíná být o něj velký zájem – ten letošní se dvacítkou dětí zaplnil krátce po vyhlášení! Úplně první „příměstský“ jsme nazvali Prázdniny s knihou. Každý den jsme si „hráli“ s jednou knihou, její příběh nebo části jsme využili pro jednotlivá programová dopoledne – třeba jsme vyrazili s blbounem do říše pohádek nebo vedli sportovní dopoledne s Žofkou atp. Loňský tábor byl zaměřen na pověsti – čtení, povídání, dílny i výlety se točily kolem českých, řeckých i anglických bájí. Letošní téma se neslo v duchu přírody, program jsme nazvali Příroda plná dobrodružství a pro každý den byl organizován program zaměřený na konkrétní téma z různých oblastí přírodních věd. V pondělí jsme zakládali herbáře a pomocí jednoduchých pokusů zjišťovali,

zda květiny pijí vodu. Úterní fyzikální pokusy byly teprve zábavné! Vyrobili jsme si mimo jiné kelímkový telefon, vznášedlo ze starých cédéček, zkoušeli jsme, který proud vody je nejsilnější, nafukovali balonky smícháním jedlé sody s vodou a jednoduchými triky ověřovali další fyzikální zákonitosti. Tradiční výlet jsme i tentokrát naplánovali tematicky a ve středu vyrazili vláčkem do nedalekého Velkého Grunova, kde jsme navštívili kravín. Pro většinu dětí to byl docela zážitek, protože viděly i čerstvě narozená telátka a s těmi staršími si mohly užít i trochu osobního kontaktu, pohladit, nechat se olízat. Program dne pokračoval v Ekocentru





v nedalekém Brništi, kde se děti dozvěděly, co všechno se děje od chvíle, kdy se mléko nadojí, jak se zpracovává a co všechno se musí udělat, aby se k nám dostalo v podobě různých mléčných výrobků. Děti samozřejmě zaujala i neobvyklá váha, kterou s chutí vyzkoušely – někteří vážili jako krůta, někteří jako krocan, další jako telátko! Kromě spousty nových informací z živočišné výroby byl výlet docela náročný i fyzicky – od nádraží k nádraží, ke kravínu, od vesnice k vesnici – nakonec jsme urazili necelých 10 kilometrů! **Ve čtvrté** za námi do knihovny dorazil Billy. Billy je pes a jeho chovatelka vyprávěla dětem o péči, kterou bychom našim

čtyřnohým kamarádům měli věnovat. Zejména ale zaujalo její vyprávění o neobvyklém sportu – jízdě se psím spřežením – mushing. Děti byly nadšené! **Pro páteční** a tedy poslední den byla připravena „bojovka“ na téma knihy Františka Skály „Jak Cílek Lídu našel“. Počasí nám moc nepřálo, ale úkoly byly splněny a poklad nalezen. Za účast a absolvování všech úkolů dostaly děti diplom a tašku plnou dárků. Jen co se letošní příměstský tábor v knihovně uzavřel, už se začal vymýšlet ten příští – my v knihovně se tedy už těšíme!

Jitka Černá, Zuzana Kotlářová
Městská knihovna Česká Lípa

Letní momentky z Městské knihovny Semily

V letních měsících jsme se činili. Vedle péče o knižní fond jsme vymýšleli, tvořili, hráli si a soutěžili.

V březnu jsme v Městské knihovně Semily pokřtili naši vlastní knížku. „Objevuj Semily s Kráčkou“ jsou příběhy s procházkou po architektonických památkách města určené dětem ve věku 4–8 let. Brožuru doplnily

pracovní listy ve variantě pro mateřinky a základní školy, a metodický list. Knížka je opravdu naše – nejen že ji vydala knihovna, ale jejími autorkami jsou Petra Luňáková a Jana Baánová, knihovnice z oddělení pro děti a mládež. Příběhy oživil veselými ilustracemi Viktor Blažek, místní výtvarník. Knížka kombinuje prvky beletrie a naučné



literatury. Každá kapitola má určitý přesah do oblasti běžného života: kulturní dědictví, etiketa, environmentální výchova, aj.

Náklad se téměř rozprodal během tří měsíců, v červnu jsme se proto rozhodli pro další vydání. A jelikož byl začátek letní sezóny a titul jde na odbyt i v místním Turistickém informačním centru, udělali jsme odvážný krok – přeložili jsme Krákorku do angličtiny! Titul dostal název „Take a stroll around Semily“ a Městská knihovna se s ním bude rovněž prezentovat na podzimním Eurexu v Bad Muscau. Krákorka v druhém vydání a její anglické dvojče jsou k dostání u nás v knihovně i v TIC Semily.

Poslední srpnový týden byl u nás ve znamení již tradiční akce „Pohádkový konec prázdnin“. Koncept dvoudenní-

ho programu jsme letos pozměnili. Na středu 28. 8. jsme pro děti připravili pohádku o mouše Rudolfině na motivy knihy Daisy Mrázkové. Hravé čtení proběhlo ve třech blocích, na pohádku navazovaly zábavné soutěže na třech stanovištích, jimiž děti provázeli zvířecí kamarádi z paloučku; na terase v žabí tůňce měly vodní zábavu pod palcem žabka s mouchou Rudolfinou, motýl na motýlí louce dával dětem hádanky a úkoly z říše zvířat, v čítárně se malí návštěvníci octli na lesní mýtině, kde lovili mouchy z pavučiny a vyzkoušeli si, jaké to je stát se na okamžik hlemýžďem. Za splnění úkoly si děti losovaly odměnu. Ve čtvrtek 29. 8. probíhaly tvůrčí dílničky; vyráběly se pastelkovníky, desky na sešity ze starých knih, rybičkový závěs a dekorativní melouny z odřezků dřeva. Za oba dva dny se v oddělení pro děti a mládež vystřídala úctyhodná stovka spokojených návštěvníků.

Prázdninám jsme zamávali a rovnýma nohama skočili do příprav podzimních akcí. Na Týden knihoven chystáme šťavnatý program; těšit se můžete například na exhibice mistrů v slam poezie nebo Pohádky z parkoviště pro nejmenší.

Bc. Petra Luňáková

S knížkou do života v Libereckém kraji...

Projekt Bookstart, v českém prostředí pojmenovaný **S knížkou do života**, je mezinárodní iniciativa, do níž se zapojují všechny typy knihoven na daném územním celku. Podstatou je

spolupráce knihoven s rodinami, s velmi malými dětmi a jejich rodiči, s cílem pěstovat a prohlubovat zájem o četbu i knihovnu od nejútlejšího věku. Projektem se knihovny zaměřují na rozvoj



dítěte v rodině a prohloubením komunikace s rodiči usilují o zlepšení vztahu ke čtení u nejmladší generace. Prostřednictvím celé řady aktivit knihovny se podporuje vzdělávací, sociální, citový, kulturní a kreativní rozvoj dítěte v rodině od jeho narození. Cílem projektu je podpora verbálních schopností dětí na jedné straně a vedení rodičů k pochopení významu čtenářských dovedností pro rozvoj dítěte na straně druhé. Projekt velmi zdůrazňuje spolupráci s rodiči – dnes čím dál tím naléhavěji je třeba podporovat doporučení, že tím nejlepším, co mohou rodiče pro své děti od nejútlejšího věku udělat, je věnovat jim svůj čas, trávit jej co nejvíc nad společnými aktivitami, z nichž společná četba knihy patří k těm nejdůležitějším.

Sledovat tento cíl mohou knihovny celou řadou nových nebo alespoň rozšířených služeb, které jsou zaměřeny právě na nejmladší děti a na rodiny. Knihovny, kde si zatím na samostatné

prorodinné akce netroufají, se mohou soustředit na zkvalitnění fondu dětské literatury, doplnění doporučené literatury a především získat přehled o dětské literatuře a soustředit se na pomoc rodičům orientovat se v nabídce kvalitní literatury pro děti. Dalším stupněm spolupráce s neformální komunitou rodičů s malými dětmi může být třeba nabídka prostoru knihovny pro sdílené aktivity s ostatními rodiči, které se mohou postupně přetavit do pořádání akcí, dílniček, cvičení, apod. Takto systematicky lze v knihovnách utvářet novou čtenářskou komunitu a podporovat intelektuální potenciál své obce či města. Se čtenářstvím u mladé generace to není zrovna růžové a navíc, návštěvnost knihoven pomalu, ale jistě klesá. Dopady nečtenářství jsou alarmující, a to jak



z hlediska samotné funkční gramotnosti, tak i z pohledu knihoven a jejich budoucí využitelnosti. Projekt Bookstart jako další příležitost jak využít nových prostředků, kterými přesvědčujeme nebo inspirujeme rodiče, jak s knihou a dětmi pracovat.

Nositel projektu Bookstart – S knížkou do života v českém prostředí je Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR a podrobněji se s ním můžete seznámit jednak v nějaké zúčastněné

knihovně, ale především na stránkách samotného projektu <http://www.sknilz-koudozivota.cz>. Základem je pořízení a předávání dárkových knižních sad novorozěným dětem a jejich rodičům. Sada obsahuje malé leporelo, ilustrovanou metodiku / pracovní sešit pro rodiče, audioknihu Špalíček pohádek a říkadel exklusivně načtenou Aňou Geislerovou a výběrovou bibliografii – Nabídka knížek pro společné čtení. Sada pro rok 2020 bude dodávána v dárkovém velmi pěkném kufříku, vše za 80 Kč.

S ohledem na skutečnost, že tato částka (přestože je z hlediska skutečných nákladů téměř symbolická), může být pro celou řadu knihoven v jejich rozpočtech významná, až nedostupná, zahájila KVK Liberec ve spolupráci s Regionální organizací SKIP Libereckého kraje jednání s Libereckým krajem o podpoře tohoto projektu ve výši 200 000 Kč. Na základě rozhodnutí Rady Libereckého kraje připravil Regionální výbor SKIP LBK projekt, jehož realizace v Libereckém kraji předpokládá nákup 2 500

dárkových setů Bookstart (leporelo, kalendář s metodikou pro rodiče, seznam knížek pro společné čtení, kartičku Audiotečky a obal/kufřík). Počet 2 500 dárkových setů byl stanoven s ohledem na předpokládaný počet narozených dětí v Libereckém kraji a s ohledem na počet zapojených knihoven na území Libereckého kraje. Distribuci dárkových setů zajistí KVK Liberec ve spolupráci s pověřenými knihovnami v České Lípě, Jablonci n. N. a Semilech, celkové administrace projektu se ujal RV SKIP Libereckého kraje.

Do projektu se v Libereckém kraji dosud přihlásilo 17 knihoven a stále je možné do tohoto „vláčku“ naskočit a k projektu S knížkou do života se připojit. Jedinou podmínkou účasti je Institucionální členství knihovny ve SKIP.

PhDr. Dana Kroulíková

*Předsedkyně Regionálního výboru
SKIP LBK*

Mgr. Blanka Konvalinková

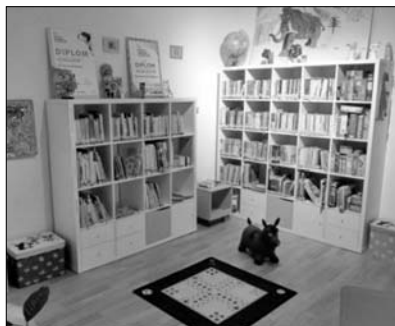
ředitelka KVK Liberec

Střípky z okresu Liberec

Místní knihovna ve Svijanech

V krajském kole soutěže Vesnice roku 2019 v Programu obnovy venkova obdržela knihovna Diplom za moderní knihovnické a informační služby. Ocenění spolu s šekem, který daroval Liberecký kraj, si zástupci obce převzali 13. 8. ve vítězné obci ve Svojkově.

Zároveň byla knihovna nominována za Liberecký kraj do ústředního kola





Městská knihovna v Hrádku nad Nisou

Stavba nové knihovny v Hrádku finišuje. Stavba jako taková je dokončena. V současné době se zařizují interiéry vnitřním vybavením. Knihovna stojí přímo v centru města na Horním náměstí v komplexu Brány Trojzemí. Její otevření se plánuje na konec září/října 2019.



Místní knihovna v Černousech

Po mnoha letech se knihovna může pochlubit novým interiérem. V letních

soutěže Knihovna roku 2019 v kategorii „Základní knihovna“. Hodnotící komise navštívila knihovnu v úterý 27. 8. Zástupce zřizovatele spolu s knihovnicí tak pojedou na slavnostní vyhlášení do Prahy, které se koná u příležitosti Týdne knihoven v Zrcadlové kapli Klementina.

Místní knihovna Bulovka

Od září 2019 se znovu otevírají dveře knihovny místním čtenářům. Knihovna byla delší dobu uzavřena z důvodu rekonstrukce Obecního úřadu, kde knihovna sídlí. Nově ji patří prostor v 1. patře OÚ. Místnost knihovny je vybavená novými regály a je zde i dětský koutek. Přejeme nové paní knihovnici mnoho spokojených čtenářů.



měsících byly staré knižní regály i kancelářský nábytek vystěhovány, místnost nově vymalována a byl namontován nový moderní nábytek. Přejeme krásné zážitky v novém prostředí knihovny.

Andrea Suková

Festival dětského čtenářství již po sedmnácté



Festival dětského čtenářství je projekt na podporu a rozvoj dětského čtenářství a zkvalitnění funkční gramotnosti dětí. Jedna z cest, kterou se snažíme aplikovat, je setkávání s autory dětských knih, jejich ilustrátory a různými formami práce s knihou, která dítě k četbě přiláká. V letošním roce se podařilo opět pozvat dětem do Liberce autory a ilustrátory dětských knih, kteří patří k TOP dvacítké těch opravdu nejlepších tvůrců. Uspořádali jsme pro dětské respondenty 69 pořadů (besedy, autorských čtení, workshopů a soutěží). 6x proběhlo Listování – divadlo s knihou v ruce. Nechyběly autogramiády a výstava – „To nejlepší z české ilustrace“. Významnou součástí festivalu byly výtvarné dílny, motivující k četbě knih. I letos byly pořádány ve spolupráci s Oblastní galerií Liberec a též v jejích prostorách. Celkem děti využily 39 tvůrčích dílen vedoucích je ke knize.

Nakladatelství Albatros poskytlo již tradičně do tzv. Čítárny Albatrosu bezplatně stovku knih, které byly využity k práci s knihou v rámci lekcí, ve kte-

rých se děti učí vybrat si knihu, která je ke čtení přitáhne. Tento program byl, stejně tak jako ostatní části, plně obsazen a děti měly možnost listovat si a číst v knihách, z nichž některé teprve přijdou na pulty knihkupectví. Lektorky sklízely úspěch a překvapení dětí, které se často poprvé setkaly s takto návodnou pomocí ve výběru knihy. Děti festivalem provázeli studující Střední pedagogické školy a Gymnázia Jeronýmova, kteří se jim v rámci své praxe po dobu jejich návštěvy Festivalu dětského čtenářství věnovali.

Během festivalu probíhala anketa mezi dětskými účastníky, ve které jsme se dotazovali na počet přečtených knih během jednoho měsíce a denní čas strávený u počítače či chytrého mobilu. Doufáme, že po vyhodnocení ankety najdeme další námět, jak děti přivést ke knize.

Současně byla do projektu zahrnuta spolupráce s mateřskými školami, kterým jsme v rámci Festivalu dětského čtenářství umožnili prezentaci dovedností jejich dětí a provedli je nejen pohádkovým světem, ale i kouzelným světem knih.

Díky dotaci Libereckého kraje mohly školy ze vzdálenějších míst využít zaplacení dopravy na festival. Liberecký kraj celkově přispěl částkou 170 tisíc korun, statutární město Liberec částkou 400 tisíc korun, MK ČR částkou 290 tisíc korun.

Dagmar Helšusová
(redakčně zkráceno)

ČESKÝ DUB LITERÁRNÍ

Františka Dudková Párysová

Český Dub, malé městečko čítající necelých 3 000 obyvatel, bývá poeticky nazýván srdcem Podještědí, oblasti spjaté především s osobností spisovatelky Karoliny Světlé. Ta však nebude v centru zájmu tohoto článku. Ponecháme tentokrát stranou vísky a lokality roztroušené po obou stranách Ještědu a budeme se soustředit na písemnictví města jako takového, jehož literární minulost je až překvapivě bohatá.

Vladislavice, Světlá nebo Dub?

Český Dub patřil k nejstarším lokalitám v Čechách. První známá písemnost, vztahující se k tomuto území, je listina pocházející z roku 1115. Hovoří se v ní o Vladislavicích, hradišti, které založil kníže Vladislav I. Na česko-dubské ostrožně archeologové objevili pozůstatky románského kostela, nepochybně k hradišti náležejícímu. V první polovině 13. století získal Vladislavicko Havel z Lemberka a zřídil zde johanitskou komendu. U ní vzniklo trhové sídliště nazývané Světlá (Cvetla, Swietla, Swyetla, Swietlay). Nejednalo se však o dnešní ves Světlou pod Ještědem, ale právě o pozdější městečko Český Dub. U kostela sv. Ducha byl vystavěn roubený špitál, kde nejspíš působila i Havlova manželka, svatá Zdislava.

Na přelomu listopadu a prosince 1357 pobýval v komendě se svým dvorem císař Karel IV. Na listinách zde vydaných se poprvé objevuje název Dub, a to jak v německé podobě („zu der Eyche“), tak v české „zu den Duben“. Změna názvu bezpochyby souvisí s povýšením trhové vsi na město.

Nové pojmenování nevzniklo jen tak z ničeho, nýbrž byl převzat název souseďní vsi staršího původu (dnešní Starý Dub). Oba názvy – Světlá i Dub – se nějakou dobu užívaly souběžně, jak dokládá například zpráva o hospodaření komendy z r. 1373, kde se píše „in Dub alias in Swietla“. Přívlástek Český se pro město Dub ojediněle objevuje již kolem roku 1600, ale za oficiální se udává až k roku 1720, kdy je uveden na Müllerově mapě Čech.

Dá se jen těžko odhadnout, kolik písemných památek padlo za obětí husitským válkám nebo požárům města. I nejstarší známá česko-dubská listina psaná česky, privilegium Jana z Vartemberka z roku 1512, je známá pouze z opisu. V originále – a navíc v dobrém stavu – se ale zachovala trhovářská kniha, obsahující zápisy převážně z let 1525–1554. Projednávaly se v ní zejména majetkové převody, závěti a spory. Dnes je uchovávána ve fondu Státního okresního archivu v Liberci.

V období renesance psal o Českém Dubu a jeho okolí utrakvistický kněz Václav Rosa, který působil na místní farnosti v letech 1550–1551. (Pozor, neplést



s barokním puristou a básníkem Václavem Janem Rosou, autorem Čechořečnosti!) Udává se, že se v jeho zápiscích poprvé uvádí jméno hory Ještěd.

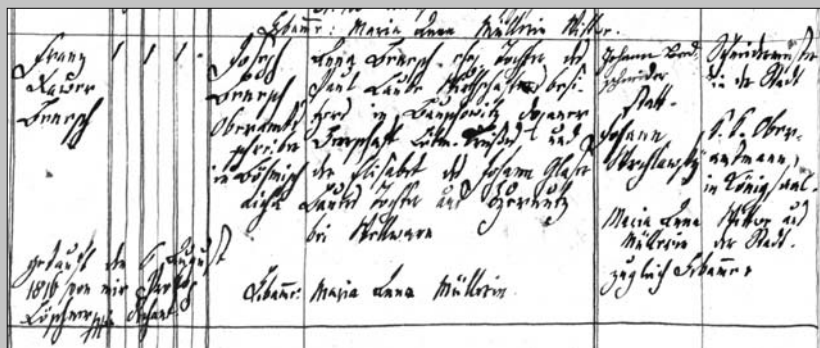
19. století – rodáci a slavní hosté

V Českém Dubu se roku 1815 narodil **Gustav Biedermann** (1815–1819). Působil jako praktický lékař v Podmoklech, ale proslul též svými filosofickými spisy, ovlivněnými německými klasickými filozofy, zj. G. W. Hegelem.

Jen o rok mladší byl další českodubský rodák, syn vrchnostenského písaře, archeolog **František Xaver Beneš** (1816–1888), autor mnohých odborných článků, zejména v časopise *Památky archeologické*. Spolupracoval s Augustem Sedláčkem, který při práci na svém životním díle *Hrady, zámky a tvrze Království českého* dne 11. 7. 1892 navštívil i Český Dub. Rodina Benešových se z Dubu poměrně brzy odstěhovala a sám František Xaver, pokud je známo, se do rodného kraje

vrátil pouze jednou, v roce 1866, aby archeologicky prozkoumal vrch Mazova Horka.

V létě 1840 zavítal do městečka **Karel Havlíček Borovský** (1821–1956). Tehdy ovšem ještě nebyl známým spisovatelem a novinářem, nýbrž studentem pražské filosofie. Z Českého Dubu pocházel jeho spolužák a spolubydlící Karel Dlaske, syn místního kupce. Oba mladíci se zde zastavili cestou do Drážďan. Havlíček o tom píše rodičům 17. 7. 1840: „V sobotu 25. t.m. (dovolí-li mi to profesor), budu dělat poslední zkoušku, v neděli odsud vyrazíme a v pondělí večer přijdeme k Dlasce. V úterý půjdeme do Liberce, problémeme si tam stroje a ještě ten večer budeme ve Vartenberku...“ V dalším listu, datovaném 28. 7. 1840 ve Vartenberku, sděluje: „Dnes prší neustále, nemohu jít ani do Českého Dubu...“ Dopisy jsou psány německy, název Český Dub se tu objevuje ve zkráceném tvaru *Aicha* (namísto *Böhmisch Aicha*). Havlíček (a taktéž Vítězslav Hálek) se přátelil také s dalším významným českodubským rodákem, lékařem **Františkem Schwarzem** (1820?–1864).



Záznam v matrice o narození F. X. Beneše

Světlá mimo Světlou

Ačkoliv již v úvodu bylo nastíněno, že článek nestaví do středu pozornosti Karolinu Světlou (1830–1899), přesto tuto královnu podještědské tvorby nemíníme zcela opomenout. Od roku 1852 téměř každé léto přijížděla do rodné vsi svého manžela Petra Mužáka. Z Prahy se jelo dostavíkem do



*Pamětní deska A. Čermákové-Slukové
a K. Světlé v Českém Dubu*

Hodkovic a odtud povozem přes Český Dub až do Světlé. V Českém Dubu, vzdáleném asi hodinu svižné chůze, se nacházel nejbližší poštovní úřad. Posel však chodil s dopisy nepravidelně, „až toho bylo víc,“ proto si Světlá pro listy posílala soukromě, byť se to občas neobešlo bez komplikací. Včasnému doručení leckdy bránilo špatné počasí. „Dnes již dopis Tvůj nedostanu, samo nebe se mé touze protiví, v takovém povětrí nechce nikdo do Duba.“ Nebo selhal lidský faktor: „Kdo mi dojde do Duba? Všude mlátějí, lidé nepustějí čeládku za peníze, zdejší služby jsou od rána do večera neviditelné, nezbyvá mně než Jozka – bezpečný to posel věru! Pustí se někde na

cestě do hry, položí dopis do trávy a ne-najde ho více, anebo ho ztratí i beze hry, nebo zapomene naň dát známku a úředníci dopis zahodějí.“ „Psala jsem Vám hned v pátek a představený vzal těch několik rádků s sebou do Dubu, vrátil se ale opilý. Byl-li v tomto rozkošném stavu již na cestě, pak nevím, zdali se dostal dopis šťastně ku Praze.“

Podívejme se nyní podrobně, jakou roli hrál Český Dub v dílech Karoliny Světlé: V románu *Kříž u potoka* se rychtářka vydala na úřad do Dubu, kde ohlásila, že nechce přenechat statek nepoctivému zeti. „Pravila, že jde do Liberce, a brala se skutečně přes vrch do Němec, ale jakmile zašla za hájek, kde ji nemohl již nikdo z vesnice spatřit, sešla rychle z cesty, obrátivši se vpravo do údolí k Dubu.“ „Řekla jsem dnes ráno na statku, že jdu do Liberce objednat mužovi na hrob kříž, ale zatím jsem šla do Dubu na úřad.“ V *Nemodlenci* je zmiňován kostel v Dubě, kde se vdávala Dalena a kam synek ze dvora v Luhově chodíval mezi pány na hrubou mši. Ve *Frantíně* autorka v poznámce k lokálnímu termínu vaiskoupfři vysvětluje, že jej slyšela od starých ještědských občanů, kteří se s nimi setkávali na jarmarcích v Osečném, v Dubě, v Turnově a v Jičíně.

Také v několika povídkách nalezneme Český Dub, ale vždy jen okrajově, bez vlivu na hlavní děj. V povídce *Přišla do rozumu* se v Dubu konal jarmark, na který se vypravil mladý Rokelský se svou ženou Andulinkou. Dorotka z dílka *Lamač a jeho dítě* se kochá výhledem: „Dorotce se velmi na Pláních líbilo; odnikud nebylo tak daleko vidět...s Pláně bylo vše vidět zřetelně. Spatřila před sebou Český Dub, Mnichovo Hradiště

a Kosmanosy... "V drobné práci Z Ještěda je Český Dub zmíněn nejprve v předmluvě: *„Teprve před nedávnem dostavena silnice, kteráž, vedouc z Mníchova Hradiště Českým Dubem, téměř přes temeno Ještěda do Liberce, snad nemá v celých Čechách sokyně co do malebných pohledů do krajů a vůkolních hor.“* Podruhé pak v samotném textu při vyprávění o loupežnicích na Ještědu: *„Nebytovaly ale v Ještědě jen brom, blesk, vichřice, povodeň a jiné ještě živlu přišery, mělť tam i medvěd brlohu, kanec ložiško, vlk doupek, sup skryš, kam zatahovali svůj lup krvarvy. Ale proto nezbledl cestovník, jemuž bylo táhnouti lesy jeho, proto nezkoušeli v Turnově, v Liberci, v Dubě a v Mníchově Hradišti večer třikrát po sobě dvěře a zámky, přišla-li řeč o Ještědu, proto jím nestrašily matky děti.“*

Vzhledem k rozsahu tvorby Světlé je těchto zmínek překvapivě málo. Když se nad tím zamyslíme, je to logické. Světlá psala o českých vesnických lidech, zatímco Český Dub byl v polovině 19. století centrem germanizace. Městečko bylo národnostně smíšené, ale zejména díky přílivu německých zaměstnanců dvou továren podnikatele Franze Schmitta, získal ve správě a kultuře převahu německý prvek. Schmitt aktivně podporoval německé školství a spolkový život. Sama Světlá na problematiku poněmčování celé oblasti upozorňovala ve své korespondenci: *„S velikým úsilím pracuje se na poněmčení našeho českého ostrova na jižním úpatí Ještěda, tj. na odnárodnění oněch dvanácti až patnácti vesnic kolem Hodkovic a Českého Dubu položených, které překážení německému proudu z Liberce k Bezdězu.“*

Poněkud opomíjeno bývá spisovatelčino působení na poli spolkové činnosti v Podještědí.

Světlá byla minimálně v písemném styku téměř se všemi českodubskými českými spolky. Povzbuzovala je k činnosti a podporovala je různými dary, nejčastěji knihami. Stála u vzniku místního Sokola, byla čestnou členkou Učitelské jednoty pro okres Český Dub. Zasluhou Jednoty se na Českodubsku otevřelo více než deset veřejných knihoven, kam Světlá osobně věnovala téměř 60 svazků. Významně se též angažovala při zřizování českých škol v regionu. V dopise Elišce Krásnohorské ze srpna 1887 píše: *„Dosud pomoci naši stojí školy pasecká, rozstaňská, petrašovicko-bohdanecká a škola na Rašovce.“* Učitelská jednota usilovala o zřízení české měšťanské školy v Českém Dubu. Napomoci tomu měl Český školský spolek Karolina Světlá, založený roku 1900, pojmenovaný na památku nedávno zesnulé spisovatelky. Snaha o českou měšťanku v Českém Dubě vyšla prozatím naprázdno, naplnění došla až za Československé republiky. Jméno Světlé dlouhou dobu neslo i Podještědské muzeum. Dnes připomíná spisovatelku ulice Alej Karoliny Světlé. Původně se stromoradií vedoucí podél potoka směrem na Starý Dub jmenovalo po Ignáci Wiesem. Tento českodubský lékař, politik a vlastenec patřil k přátelům Karoliny Světlé. Byl jeden iniciátorů vzniku České Besedy, působící v Českém Dubu v letech 1869–1920. Ta byla až do 80. let 19. století téměř jediným organizátorem českého kulturního, vzdělávacího a společenského života ve městě. Od roku 1871 měla v hostin-

ci manželů Havlových svou spolkovou místnost s knihovnou a s čítárnou časopisů. Díky Besedě do Českého Dubu zavítaly i literární osobnosti jako Josef Václav Frič, Matěj Anastasia Šimáček či Karel Václav Rais. Zajímavostí technického rázu je například informace, že českodubský učitel Josef Adam, člen snad všech existujících českých spolků



Hektograf

ve městě, inicioval nákup hektografu – přístroje na rychlé rozmnožování písma nebo kresby bez pomoci lisu.

Spravedlivé by bylo zmínit i německé spolky, které se podílely na zvyšování vzdělanosti a kulturního povědomí v Českém Dubu, například Der Lesesirkel für Lehrer und Schulfreunde nebo Der deutsche Fortbildungsverein. Spolky mívaly své knihovny a odebíraly nejruznější odborná periodika.

Václav Havel – nikoliv prezident, nýbrž řídící

Odkojencem – a to téměř doslova – České Besedy byl i českodubský rodák Václav Havel (1886–1965) – etnograf, literární historik, folklorista, archivář,

hudebník a dlouholetý organizátor kulturně osvětového života Podještědí. Jeho otec vedl hostinec, jehož prostory Česká Beseda i další spolky využívaly. Havel se tedy už jako dítě ocitl v centru místního českého kulturního života. Od mládí psal básně a zajímal se o literaturu, především o moderní básnictví. K jeho oblíbeným autorům patřili Otakar Březina, Josef Svatopluk Machar a Antonín Sova. Je zajímavé, že zprvu nejevil přílišné nadšení z díla Karoliny Světlé, jemuž později zasvětil svou badatelskou činnost. Prohlašoval, že Světlá je mrtvým monumentem a jeho názor změnilo až vydání spisovatelčiny korespondence s Janem Nerudou.

Před první světovou válkou učil na několika regionálních malotřídkách a současně vystudoval českou literaturu a kulturní historii na filosofické fakultě pražské české univerzity. Jako mimořádný posluchač navštěvoval přednášky např. Jaroslava Vlčka, Arne Nováka či



Pamětní deska V. Havla v Českém Dubu

Čeňka Zíbrta. Pod vedením poslední jmenovaného pracoval v Národním muzeu. Zároveň zaznamenával lidové písně a zvyky z okolí Českého Dubu. Část jeho práce byla v letech

1911–1912 otištěna v Zíbrtově Českém Lidu, ale kompletního vydání se autor nedočkal. Sbírka vyšla až v roce 2016 pod názvem Lidové písně z Podještědí.

Z doby po vzniku Československa máme s Havlovým jménem spojeny dva počiny, jejichž dosah přetrval do dnešních časů, totiž založení muzea v Českém Dubu a vydáváním sborníku *Od Ještěda k Troskám*. Otevření Podještědského muzea na podzim roku 1919 bylo výsledkem dlouholeté snahy skupiny vzdělaných nadšenců v čele právě s Václavem Havlem, který se stal prvním ředitelem muzea a vedl jej až do roku 1961. Pilířem muzejních sbírek se stala expozice věnovaná Karolině Světlé, a to především díky Havlovu přátelství se spisovatelčinou neteří Anežkou Čermákovou-Slukovou, která muzeu věnovala pečlivě schraňovanou pozůstalost Karoliny Světlé. Václav Havel vzpomíná: „*Nikdy nezapomenu na chvíli, když nám, delegátům nového musea dubského, spisovatelka odevzdávala převozácné rukopisy Světlé i jejích přátel a ostatní památky rodinné, když jsme se omlouvali, že ji zbavujeme památek jí nejdražších, a když nám šlechetná dávkyně odpověděla: »U vás to bude nejlépe uloženo, k vám (do Ještěda) se to nejlépe hodí.«*“ Vzhledem k našemu tématu stojí za zmínku výstava konané roku 1921 u příležitosti kulatých výročí narození spisovatelů Karla Havlíčka Borovského a Aloise Jiráska. Po vyhlášení Mnichovské dohody zůstala díky Havlovi zachována většina exponátů muzea, které nechal převézt na Turnovsko, mimo zabrané území Sudet. Po válce se pak významně podílel na obnovení

činnosti českodubského muzea, které roku 1946 získalo nové útočiště ve vile bývalého továrníka Blaschky. V ní sídlí muzeum dodnes.

Ve dvacátých letech stál Havel spolu s Josefem Vítězslavem Šimákem u zrodu vlastivědného sborníku *Od Ještěda k Troskám*, který vydávaly Učitelské jednoty v Českém Dubě a Turnově. První číslo vyšlo v roce 1922. Havel se redakční práci věnoval 16 let, až do nuceného zrušení sborníku v roce 1938. Z jeho pera pocházejí i dvě tematická čísla: o Bedřichu Smetanovi a jeho dvou pobytech v Českém Dubu (1924) a o Karolině Světlé (1930). Po válce byl učiněn pokus o obnovení vydávání sborníku, ale vyšlo pouze šest čísel. Úspěšně se na vydávání periodika podařilo navázat až v roce 1994 a od té doby časopis stále vychází.

Během 2. světové války působil Havel jako učitel ve Všeni, ale po osvobození se vrátil do Českého Dubu, kde se stal ředitelem obecné školy. Krom úsilí o obnovení muzea se staral též o městský archiv. V roce 1946 byl jmenován čestným občanem Českého Dubu. Jeho památku dodnes připomíná ulici řídícího učitele Václava Havla a pamětní deska na rodném domě.

Na tahu učitelé

Ve dvacátém století literární činnost v Českém Dubu (a okolí) vzkvétala především díky generaci učitelů, narozených v rozmezí let 1903–1921. Nejslavnějším z nich byl František Křelina (1903–1975). Narodil se v Podhradí u Jičína, ale v letech 1929–1938 on

i jeho žena učili na měšťanské škole v Českém Dubu. Po záboru Sudet však město opustil a usadil se v Praze. Na



počátku 50. let byl spolu s dalšími katolícky smýšlejícími autory ve vykonstruovaném procesu odsouzen a uvězněn. Až v roce 1960 byl amnestován a po sedmi dalších letech se dočkal i plné rehabilitace – proces byl uznán neplatným. To už měl Křelina za sebou neúspěšný pokus vrátit se do školy v Českém Dubu. Nastoupil tam v roce 1966 jako zástup, ale odučil pouhé tři dny, pak zasáhl školský úřad v Liberci a Křelina opustil kraj pod Ještědem nadobro.

Léta strávená v Českém Dubu byla pro něj prý nejkrásnějším obdobím v životě. A také literárně nejúspěšnějším. Napsal zde romány *Hlas na poušti* (1935), *Hubená léta* (1935), *Puklý chrám* (1936) a *Bábel* (který však vyšel až roku 1968). *Hubená léta* pojednává o hromadném propouštění dělníků z československé německé továrny za hospodářské krize ve 30. letech. *Puk-*

lý chrám věnoval autor památce Karoliny Světlé. Inspirací mu údajně byla skutečná událost, kdy byly zpronevěřeny finance na opravu puklého kostela Svatého Ducha v Českém Dubu. Křelina ovšem děj umístil na podhorskou Proseč. Román byl roku 1937 oceněn Státní cenou za literaturu. Román *Bábel* začal Křelina psát v závěru roku 1938, tehdy ještě pod názvem *Pokoj vám*. Zpracovává příběh lásky letce Petra Bábel a Němky Ingrid, které od sebe násilně oddělí nacistický režim. Část děje se odehrává v Českém Dubu. V březnu 1939 byl román protektorátní cenzurou zabaven a zničen. Křelina se k námětu vrátil až po třiceti letech a přepracovaný román pod novým názvem *Bábel* byl vydán roku 1968. Dva roky poté napsal Křelina volné pokračování *Soud nad Bábelem*. Tiskem vyšel však až roku 1995, dlouho po autorově smrti. Křest knihy se konal knihkupectví v Českém Dubu. František Křelina



Pamětní deska F. Křeliny v Českém Dubu

byl jmenován čestným občanem města a připomíná jej pamětní deska v ulici Komenského. V Podještědském muzeu uchovávají jeho literární pozůstalost.



Na školách v Podještědí učil i **Josef Brož** (*1921). Zdejší kraj jej inspiroval k tvorbě lyrických veršů, které můžeme nalézt například ve sbírkách *Podještědí s láskou*, *Zpíváno z lásky*, *Schůzky s Podještědím* a *Podještědská vyznání*. Konkrétně o Českém Dubu nesou zmínku

básně *Písnička*, *Oharka*, *Rašovka* či *Ještědské podhůří*. V poslední jmenované se praví: „*Český Dub je slunečnice vsazená historií k Ještědce*.“ Ze sbírky *Podještědí s láskou* pochází následující báseň:

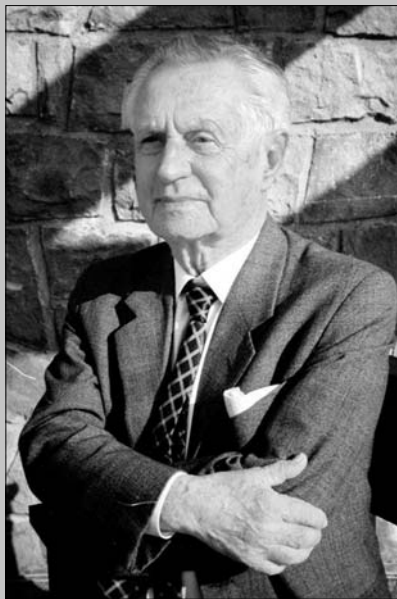
JITRO V ČESKÉM DUBU

*Slunce už otevírá nad Rašovkou okno
a ještě rozespálé vyklání se ven.
V Dubě si doušek záře loknou
radostně pozdravují „Dobrý den,“
a v město pod horami
sype se zlatý prach,
jak slunce vypráší prachovku rozednívání
a pak ji odloží v oblačných peřinách.*

*Do školy pospíchají děti švitořice
jak vlaštovičky na drátech.
Sluneční pápěří se sype do ulice
a jitro nabírá už dech.
Vymetá tmou a krátí stíny.
„Dobrý den“ každému je přán.
A Český Dub už myslí na květiny
a otvírá své srdce dokořán.*

Další, pedagogicky jistě nejvýraznější osobností Českého Dubu, byl **Josef Lukeš** (1917–2008), od roku 1946 učitel dějepisu a českého jazyka na zdejší měšťanské škole. Ačkoliv k literární tvorbě inklinoval již od mládí, považoval se především za učitele a k spisovatelské dráze ho přivedly hříčky osudu. Kvůli svému náboženskému smýšlení byl totiž po komunistickém převratu nejprve převelen do škol v Turnově a Nechátově a koncem 50. let byl

donucen školství opustit zcela a nastoupit jako dělník v československém Automobilovém opravárenském závodě. Tehdy mu podal pomocnou ruku spisovatel **František Kožík** (1909–1997) a nabídl mu spolupráci. Lukeš a Kožík se seznámili v roce 1956, kdy Lukešovi žáci v Nechátově nastudovali Kožíkovu divadelní hru *Pohádka na sněhu* a přáli si, aby autor představení zhlédl. František Kožík skutečně přijel a svérázný učitel s osobitými metodami ho zaujal



natolik, že se stal předobrazem postavy učitele Romegy v knize pro děti *Zákon věrných strážců*. Právě touto knihou začíná autorská spolupráce obou mužů. Lukeš prostřednictvím dopisů dodával pasáže odehrávající se ve školním prostředí. Jelikož se převážně jednalo

o skutečné události, získaly tak postavy uvěřitelnost. Kozík se uznale vyjadřoval o Lukešových literárních schopnostech a pochvaloval si, že mnohé scény nemusel vůbec upravovat. Kniha se dočkala velkého úspěchu a záhy k ní oba autoři vypracovali i divadelní a televizní scénář. Stejnou „dopisovou“ metodou sepsali Kozík s Lukešem ještě další dvě knihy pro mládež: *Finále* a *Neviditelný*, kterým nejprve předcházely filmový scénář. Posledním společným počinem byl scénář k televizní hře *Černá ovce*, která byla pokračování *Zákona věrných strážců*.

Postupně se mezi nimi zrodilo celoživotní přátelství a Kozík se netajil svou láskou ke zdejšímu regionu. V jednom z dopisů napsal: „*Mezi Prahou a horami se skrývá pro mne oáza: to je Český Dub. Vede k němu utěšené údolí, kde každý ohyb cesty nabízí novou krásu. Vlny zeleně padají od Ještěda dolů. Jako příd' lodí si jimi razí cestu ostroh Padouchova. Když jedu kolem, vzhlížím k němu jako k Mysu dobré naděje.*“ Do sborníku *Náš Ještěd* (1969) přispěl Kozík básní *Kraj pod Ještědem*, ve které se mimo jiné praví:

*Dny jsou zde stvořeny, aby se staly vzpomínkami.
Na pouť na Padouchov, kde se brodíš sluncem
a kde mládneš každým krokem.
Na písničku mezi dětmi v Skalákovně.
Na hortensii pod kostelem ve Světlé,
mezi statky, z nichž každý zrodil román.
Na přátelské zastavení v Českém Dubě,
v té oáze srdečnosti.*

Kozík nepřerušil ani spolupráci se ZDŠ v Českém Dubu. Jejím drama-

tickému kroužku pomáhal při nácvi-ku své hry *Zelená princezna* a zúčastnil



se premiéry. V polovině šedesátých let se mohl do této školy vrátit i Lukeš. Z jeho iniciativy vznikl literární kroužek AutorRstop, kterému věnovala pozornost i Československá televize (pořad Svezte se k nám AutoRstopem). Do Českého Dubu jezdili na pozvání žáků oblíbení autoři (např. Jaroslav Seifert, Ludvík Středa, Eduard Petiška a mnozí další), na oplátku zvali děti k sobě, vyměňovali si dopisy, pořádaly se besedy, společné výlety... Za normalizace byl kroužek nuceně rozpuštěn. Lukeš byl přerazen do Světla pod Ještědem. Kožík pro zdejší Sdružení rodáků a přítel kraje Karoliny Světla zdramatizoval Lesní pannu a Frantinu a pro ochotnický soubor Skaláci nabídl hru Mraky nad Zvíkovem, která dosud nebyla nikde uvedena. Kožík navštěvoval region i v pokročilém věku. Ještě v roce 1993 navštívil českodubské knihkupectví (dnes již neexistující), které bylo pojmenováno po něm, a slíbil podještětiským čtenářům, že jim připíše román *Fanfáry pro krále*.

Josef Lukeš ve spisovatelské činnosti pokračoval i samostatně. Napsal velké množství článků, úvah a kritik do oblastních novin a časopisů, byť z politických důvodů často nesměl publikovat pod svým jménem. Pro sborník *Náš Ještěd* zpracoval románové torzo *Než přišla paní Karolina* z pozůstalosti Václava Havla. Vytvořil dvojdílný román *Malé království boží*, pojednávající o tragickém osudu učitele na přelomu roku 1939/1940. Dílo nikdy nebylo vydáno, pouze vycházelo na pokračování v křesťanském týdeníku Český zápas od roku 1986 do 1988 pod názvem *Povídky z Malého království*. Své bohaté

průvodcovské zkušenosti zúročil v publikaci *Vážný a veselý průvodce po kraji Karoliny Světla*, vydané k 700. výročí založení Českého Dubu. Původně jen pro své rodinné příslušníky napsal vzpomínkovou knihu *Život samý malér*, nakonec však byl třídílný výběr z paměti vydán i pro veřejnost. O letech strávených v Českém Dubu pojednává zejména třetí díl. Druhou knihu paměti *Stáří kvete už jen vzpomínkami* již nestihl dokončit. Josef Lukeš byl všestrannou osobností a „za neúnavnou péči o kulturní úroveň obyvatel“ byl roku 1992 jmenován čestným občanem města.

Lukešovým přítelem byl i další ze slavných spisovatelů **Václav Kaplický** (1895–1982). Po dlouhá léta udržoval přátelské vztahy s učiteli i žáky základní školy v Českém Dubu. Pro její dramatický kroužek napsal roku 1959 hru *Poklad* pod Ještědem a osobně se zúčastnil premiéry. Ve svém článku ve sborníku *Náš Ještěd* se vyznává: „Českodubsko jsem objevil pro sebe dost pozdě, a to ještě zásluhou českodubské školy, jejích učitelů i žáků, ale brzy jsem si je zamiloval tak, že později jsem v něm našel téměř svůj druhý domov. Bylo to asi tím, že jsem tam našel tolik dobrých a věrných přátel.... Ne, krásou to tedy není, i když to je krásna podmanivá a zvláštní, proč se mi na Českodubsku zalíbilo. Spíš to bude lidmi, kteří ty stráně, údolí, vesničky i jediné starobylé město Český Dub obývají.“

„V tom Dubu přece nic není, co tam chceš dělat?“

Tak zněla nejčastější otázka, kterou od přátel slýchal pražský historik Tomáš

Edel (1951–2010), když v roce 1985 nastoupil jako ředitel do Podještědského muzea. O čtvrt století později byl u smutné příležitosti jeho úmrtí parafrazován známý Hádkův citát o Světlé: „Šťastný Edel, že našel své Českodubsko a šťastné Českodubsko, že našlo svého Edela.“ Jeho unikátní objevy – johanitská komenda, pozdně románský ostatkový kříž, pravěký pěstní klín či gotická skříň se šablonovou malbou – náhle povýšily Český Dub mezi nejzajímavější severočeské lokality. Z jeho pera pocházejí čtivé monografie Příběh ztraceného kláštera Blahoslavené Zdislavy, Českodubsko v památkách 12.–20. století, Příběh gotické šablony, Interiér a nábytek vesnického domu Podještědí v 16. a 19. století, z oblasti moderních dějin pak Legionáři z Českodubska či Podještědí v Hitlerově třetí říši. Edel se pustil i do oříšku, nad nímž si lámou hlavu již generace historiků – autorství záhadného pisatele nejstarší česky psané kroniky, tzv. Dalimilovy. Byl jím podle něj komtur žitavské johanitské komendy Jindřich z Varnsdorfu. Argumenty na podporu své hypotézy shrnuje v knize Příběh johanitského komtura řečeného Dalimil.

Tomáši Edelovi bylo uděleno čestné občanství Českého Dubu, bohužel již in memoriam. Zemřel rok před významným životním jubileem. Dovolím si zde osobní vzpomínku. S Tomášem Edelem jsem se několikrát setkala v neformálním prostředí, i když nemohu říci, že jsme byli přátelé, spíš známí od vidění. Byl to člověk, který okamžitě zaujal. Nemuseli jste s ním souhlasit, ale uznávat a obdivovat ho ano. Charismatic se smyslem pro humor,

v dobrém slova smyslu blázen, který uměl svým nadšením strhnout. To, že na tomto světě s námi nemohl pobývat déle, je ohromná škoda. Jak profesně, tak lidsky.

Z nejnovějších autorů beletrie se Českého Dubu týká novela Dům v Orionu od Andrey Fisherové (1977). Děj je situován převážně do Liberce, ale jedna kapitola se odehrává v Českém Dubu v budově Blaschkovy vily, tedy dnešního muzea, a to jak v současnosti, tak za první republiky.

Na závěr bych se chtěla ještě dotknout ústně šířeného folkloru, konkrétně pověstí. Marek Řeháček ve své knize Vyprávění o strašidlech, přízracích a podivných úkazech nejsevernějších Čech uvádí pověst, dodnes tradovanou, že v budově českodubského zámku straší ponocný, který ukradl z pokladnice peníze a posléze se z výčitek svědomí oběsil. Jeho duch prý obchází s lucernou chodbami zámku, a když potká nějakého smrtelníka, rozplyne se v nejbližší zdi. Ohlas pověsti nalezneme například v básni Josefa Kozáka (1903–19988):

*O půlnoci v tmě a stínu
Zámkem bloudí strážce ten,
Těžce nese vlastní vinu,
Sténá s hrůzou do oken.
S penězi si mrtvý hraje,
Smutně potom zakvílí.
Věčný soumrak bloudí krajem,
Jak by slunce zhasili.*

Toto je však jediná pověst, týkající se konkrétně města Český Dub, kterou jsem našla. Dějištěm dalších jsou okolní vesničky či přírodní lokality.



Básně

Stanislav Kubín



MERLIN

Jen se tak schoulit
Do náruče noci
Šeptající deštěm v travinách
Tu báji Merline
O zlatých mincích
Na tvých očích
Znamení dlouhé pouti

Závoj deště
Tiše přemlouvá stromy
I keře
A záhony kosatců
K vůni a kráse
A vyprávění
O ctnostech rytířů

Merline
Zlaté mince na našich očích
Uzamykají
Vidění srdcem

OBLOUK NÁVRATU

Ještě to občas zatrne
Tichou touhou
Vstoupit
Do pstružných vod Času
Někde do počátku
Jeho pramenů
Počátků
Znějících ozvěnou ticha
Stříbrných vánků

Neskleneš
Ač tolik bys chtěl
Duhový oblouk návratu
Ač tolik bys chtěl
Zahalen v plášť naděje
A touhy
Navrátit se ve stopách Kyané
Cestou studánek
Ještě nezkalených
Cestou jantarových slz
Bájných nymf
V naději pozdravu
Až Rabi promluví
Vítej poutníku

JENE ZAHRADNÍČKU

Na dohled pevnostních zdí
 A kasemat žalárních
 Z balvanů bludných kříž
 Na prahu chrámu
 Tyčí se městu na očích
 Znamení moci vítězné
 Znamení ubitých
 Znamení uzoufáných
 S poslední špetkou naděje
 Té čekající víry nádherných bláznů
 Rozpjatý kříž – znamení
 Čeho
 Pocitu marnosti čekání na slitovnost
 A touhy
 Po čem
 Znamení klopotné pouti
 Za těmi co nedomilováni
 Tě předešli na cestě k Otci
 A už jen krátká pout'
 Ve svobodném nadechnutí
 Klopotně jak zchromlý kůň
 Jemuž odtrhali podkovy
 Na cestě plné kamení
 A naložili hrůzné ztráty tíž
 Však čeká v cíli mocné znamení
 Z balvanů ztrát a víry Kříž
 Memento zrady i ducha obnovy
 Života v Pravdě i obětování
 Až po ten vdovin peníz poslední
 Nevyslovených otázek
 Lásky
 Směřující k naději

BÁSEŇ

Posečkání,
 zastavení v chvatu,
 zatavení okamžiku do duše
 jako vážky v jantarové slze,
 chvíle,
 kdy tón písně,
 pláč houslí a hudby tón,
 deště šum a šepot listí
 v korunách stromů,
 obejmutí vůně
 ze záhonu růží,
 třpyt ryby v proudu bystřiny,
 pramen
 vytrysklý ze skály,
 kdy magie okamžiku
 obejmje tvou duši a zcela pohltí tě...

To a mnohem víc,
 než stačíš pojmout,
 je báseň.



Povídka

Irena Eliášová

ALENKA

Krásné léto, je horko a venku si hrají na hřišti děti. Přijeli k nám na Ralsko studenti z Gymnázia Přírodní školy z Prahy a jsou tu dva týdny. Mimo jiné se taky zajímali o romské děti. Zajímá je vše o jejich životě. Učitelky požádaly paní spisovatelku, jestli by jim napsala nějakou scénku a zahráli by ji na rozloučenou. Paní spisovatelka jim napsala scénku ze života romských dětí a rodin a učitelky si mezi sebe vzaly i romské děti. Studenti a děti si nacvičovali scénku a bylo vidět na učitelích, že, se jim to líbí, i když mají s nimi dost práce. Mezi nimi je jedna devítiletá holčička a jmenuje se Alenka. Je to taková malá, ale hezká divoška! Je moc ráda, že ji vybrali hrát divadlo a po pravdě je ohromně namyšlená. Nacvičování skončilo a všichni se rozešli. Na hřišti zůstala děvčátka.

„Tak jsi viděla, jak hraju? Vidiš, mě si vybrali jako herečku!“ Říká namyšleně Alenka kamarádce.

„No jo, ale to nebudeš v televizi...“

„Co víš, třeba jo! Někdo si mě všimne, že umím hrát divadlo a bude se mnou počítat v nějakém divadle.“

„Prosím tě, to není jenom tak, to musíš vystudovat tu divadelní školu...“

„Pamatuj si, já to vystuduji! Mám samé jedničky...“

„No jo, ve třetí třídě, to je toho! A co dál?“

„Já budu mít samé jedničku pořád i v deváté třídě, to si piš!“

„Já tomu moc nevěřím...“

„Jen věř, moje máma má učňovku a táta je automechanik, to znamená, že i já budu studovat. Moji rodiče na mě dohlídnou a budou mi pomáhat, jak budou moci, slibují mi to.“

„Já budu kuchařka a hotovo,“ řekla její kamarádka. Oni si mě vůbec nevšimli, že je poslouchám, o čem si povídají. Jsou to roztomilá děvčátka.

Konečně nastal den, kdy se scénka hraje. Jsme na hřišti a „divadlo“ je na trávě. Obraz je docela zajímavý, je tu stůl, židle, a dokonce i kastrol s vařečkou, co má máma v ruce. Rekvizity sehnali, kde mohli. Publikum sedí na lavicích a je nás opravdu dost! Děti hrají scénku a je vidět, že to nacvičovaly řádně. Každý svoji roli hraje, jak je napsaná. Děj hry je humorný, takže se bavíme. Alenka hraje roli babičky. No to koukám! Jak je šikovná, dali na ni dlouhou sukni, a na hlavě má šátek. Její přednes je dokonalý, naučila se nazpaměť text, co dostala, a vžila se do

role babičky, je kouzelná. Dohráli scénku. Tleskáme jim náramně a s úsměvem. Poloherci se uklánějí a děkují za potlesk, Alenka si sundala z hlavy šátek a její vlasy se rozvlály, což jí dělalo moc hezkou herečkou, a své bílé zoubky ukazovala v krásném úsměvu...

SMS



PROSINEC

Hvězdy Atlanti jednoocí
dnes pozvaly mě do kina
Snad řeknete si *Dětina!*
však věřím že jsem nadán mocí

Po laně slov jít bez pomoci
Čarovat jako květina
I stíny lovit z kádě noci
když měsíce je pětina

Mé básně – loďky, stále v docích...
A na dně láhve úspěšná!
Slova se táhnou jako mloci

Orodovníků družina
je se mnou zde jak za nemoci
Viktorka! – Vilém!! – Terina!!!

LETEC

Znám holku, mačkám ji jak kliku
na těžkých dveřích bez klepadla
Jak starých schodišť popraskaná madla
i ona už má na kroniku

Líbávám se s ní ze zlovyku
Já tenkrát vyhrál – panna padla
Noc hustá jako sirup sládlá
Měsíc se chechtal na kozlíku

Velkého vozu
A smál se nám a smál se světu
když svázal uzlík našich těl

Pozbyl jsem rozum
Tma byla tam jak za náletu
– a taky že jsem naletěl!



HRDOBEC

Má těžká opice
(gorila půl druhé tuny)
sápe se kamsi až na banán luny
(z nedobré pozice)

Tři kluzké dlaždice
Naštěstí liány...!
Jedna je od rány...
(tarzaní samice?)

Sny mety ambice bez ústupků!
Po vzoru Armstronga dotknout se Měsíce
Po vzoru Armstronga rozerzát trubku

Potlučen velice už vím své, a sice
že i ten nejvyšší – ten z Boží police –
má někde na zemi slupku

NAKONEC

No dobrá tak jsem nevydržel
verš nepřidávat další už
Co byste chtěli jsem jen muž
A trochu básník (to bohužel)

To bylo tak: Noc řeže kužel
a trochu šikmo vede nůž
Tma – černá voda mimo skruž...
A naráz všechno mimo skruže

A vůbec mimo mantinely
(ta prkna – tenkrát bez reklam)
Rozevřel skicák Botticelli...

Jen křikla: Je to sebeklam...
Nakonec jsme se nepozřeli
Zítřka to v sonet přebřepám

Pro Světlik vybral Milan Hrabal

IVAN PETLAN (1963) je básník doširoka rozkročený. Své četné projekty však jen někdy zakončí knihou. Má zálibu ve formě, poezii se baví a takto také myslí i na případné čtenáře. Jedním z jeho dlouhodobých a dosud neuzavřených projektů jsou sonety. Název útlého výboru **SMS**, z něhož přinášíme ukázky, je programově matoucí. Podtitul *Sonety měsíčního svitu* o obsahu vypovídá víc. Sbírčku vydal brněnský klub Pohnava, který takto obohacuje svůj seriál au-

torských čtení. Ivan Petlan je autorem publikací: tři básnické sbírky (*Muž z Acapulca*, *Čtyři lety* a *SMS*), překlady a parafráze (mj. E. A. Poe – *Havran*, G. Apollinaire – *Bestiář aneb Orfeův průvod*) a tituly, na nichž pracoval editorsky (zejména *Co si myslí andělíček – Dětsví v české poezii*). Vedle literární tvorby je také spoluorganizátorem (spolu s Martinem Černerem) básnických festivalů v Šonově.

mhra



CD Eda Věbr: Čtvrt století



Ing. František Černý je vyznavačem magnetofonů a zvukových nahrávek a současně velký fanda (především) folkové hudby. To ho v 80. letech 20. století přivedlo ke skupině varnsdorfských recitátorů a muzikantů, působících pod názvy Poetické studio Doteky (scénická poezie) a Ha (folková kapela). Stal se nehrajícím členem těchto souborů – zvukařem, který kromě jiného zachycoval vystoupení obou souborů na magnetofonové pásky pomocí magnetofonu Grundig TK946.

U příležitosti vzpomínkového pořadu na Edu Věbru (významnou osobnost varnsdorfské kultury oněch let) vydal Černý CD s názvem *Eda Věbr: Čtvrt století*. Zachycuje na něm vzácné historické nahrávky obou seskupení, které desítky let uchovával ve svém archivu režisér Doteků a textař skupiny Ha Milan Hrabal. CD obsahuje osmnáct písní skupiny Ha a dva pořady zmíněného poetického studia. Jeden ze záznamů František Černý pořídil na

legendárním vystoupení Doteků v Kovářkově Zeleném perí v pražském klubu Rubín. Zvukovou část CD uzavírá Epilog obsahující slovo Dalibora Cidlinského o Edovi Věbrovi, báseň k Věbrově úmrtí (z roku 1993) a vzpomínkový videoklip. Kromě zvukových záznamů jsou na disku také dvě obrazová alba sestavená z diapositivů a fotografií. Informačně pozoruhodný je šestnáctistránkový booklet obsahující obsáhlý text editora celého projektu Milana Hrabala o Věbrově životě a díle nazvaný *Jeden naplněný lidský život*, několik písňových textů, fotografií, seznamy členů kapel a Doteků a seznam skladeb a jejich autorů. Výstižná je rovněž stránka obsahující výroky různých osobností *Řekli a napsali o Edovi Věbrovi*. CD je cenným dokumentem o části kulturního života jednoho malého severočeského města v poslední dekádě socialismu. Na výrobě nosičů se podíleli Miroslav Klus (sestřih nahrávek), Lukáš Věbr (výroba kopií), Klára Valková (popisky), Ilona Martínovská (sazba, grafická úprava) a tiskárna TRIO (tisk bookletu). CD bylo vydáno v omezeném nákladu a není v běžné distribuci; zájemci se mohou obrátit přímo na vydavatele nebo si je poslechnout ve varnsdorfské knihovně. Zmíněný vzpomínkový pořad ve varnsdorfské Hosaně (včetně několika písní), na kterém bylo CD pokřtěno, naleznete na youtube, kde stačí napsat „Eda Věbr“ případně „Milan Hrabal“.

Fr. M. Liecht

Blog Poslední důvod, proč se nezabít a Tomáš Dianiška



V Malém divadle v Liberci se v pátek 17. 5. 2019 od 17 hodin v rámci divadelního festivalu WTF?! konala divadelní adaptace pozoruhodného blogu Poslednidůvod.cz. Hra měla následně světovou premiéru 18. května 2019 v Praze v divadle Na Palmovce, v Liberci šlo tedy o předpremiéru.

Dlouho jsem čekal, jestli dostanu lístek, zda žluté pásky nejsou vyprodány, pak ale jsem vstupenku číslo 82 za 220 Kč získal. Řada míst byla už obsazena diváky nebo jejich věcmi. Na úvod vystoupil Tomáš Dianiška, Jakub Albrecht a Barbora Kubátová, přestrojená tak, že jsem ji nepoznal. Dianiška řekl, že po sedmi letech jako WTF!?! končí a nyní předávají festival dalším, mladším. Dva mladí pánové a slečna přišli přivítání potleskem.

Úvodem Tomáš Dianiška – Martas prohlásil, že jsou v hajzlu. Zaručeně tlustá brylatá Agáta – B. Kubátová ani Daniel – J. Albrecht, který si opatřil pod trikem břicho, ani on sám, dlouhatánský barman s nápaditým účesem, neumírají na rakovinu, ani je nečeká dvacet járů v lapáku. Maj co jíst, maj co pít, maj co hulit i s kým spát, ale ten pocit prázdnoty a sraček je někdy tak intenzivní, že si člověk není jistě, jestli se to dá.

Režii zajistila F. X. Kalba. Výpravu měla na starosti Lenka Odvárková. Zprava je barpult s židličkami, dveře, koupelna s vanou, úplně vlevo je místo pro bicí soupravu a klávesy Jana Níkendaye a kytary a reproduktory Jakuba Hlobila, muzikanti jsou v bílých košilích, černých kravatách a kloboucích, tváře mají nabílené, ale nepronesou

během hry slovo. Trojice vystupujících je ve světlých kalhotkách, které nejvíc obepínají chudinku Agátu.

Za barpultem obvykle stojí Marťas a před ním jeho kamarád a kamarádka kolem třiceti let. Nejnápadnější je sebekritická Agáta, vine k sobě Daniela a Marťase, ale máma to není. Už jsou na sebe zvyklí. Zkoumají, co je napadne. Marťas je jednu chvíli oblečený jen v dámských punčocháčích, Agáta po něm přejíždí hadicí, která vede k její plynové masce.

Hru táhne Dianiškův smysl pro jazyk, za rok se naučil tak česky, že není poznat, že se narodil na Slovensku, a „slyší“ slova, která dostávají nový smysl. Loučení s Libercem zachytila jeho hra Atomová kočička z harcovských kolejí.

V blogu Poslední důvod, proč se nezabít se Dianiška pohybuje ve světě pražských třicátníků, jsou single, pracují třeba v PR agenturách, v magazínech a podobných atraktivních povoláních. Problém je, že je málo salátu a hodně slimáků. Svět se zmenšil, většina mladých má vysokoškolské vzdělání, každý druhý umí dobře anglicky,

kdo chce, jezdí ven, kamkoliv, třeba do Austrálie.

Dnešní mladá generace dává přednost atraktivnímu povolání před ženitbou, může cestovat, antikoncepce ji ochráníla před početím, holky jsou vzdělanější než kluci, ale princové pro pětatřicetileté slečny s rozhledem a s dvěma doktorskými prakticky nejsou.

Barbora Kubátová má zajímavou barvu hlasu, zpívá česky, určitě o ní ještě uslyšíme, Jakub Albrecht hraje sebe, Tomáš Dianiška se v nové hře rozkukává, fóry plují na vodě. Publikum ví, že tohle je zaručeně o nich. Dianiška se zase trefil.

Za totáče se otcové kvapem ženili, kdo čekal dítě, měl mnohem větší šanci na byt. Tahle nová generace je multikulturní, sama pro sebe, single, čeká, protože neví, jestli se někde venku nenajde zajímavá, mnohem lépe oceněná práce, nebo jestli něco zázračného ještě nepřijde.

Inszenace mne opravdu zaujala, ale jak jsem nad ní začal přemýšlet, uvědomil jsem si, jak velká je vzdálenost mezi mojí a jejich generací.

Otto Hejnic

Proč skončilo prohlášení Hradu v koši?

Naši obětavé externí spolupracovníci se podařilo zachránit z netříděného hradního odpadu koncept prohlášení k umělé vyvolané vládní krizi:

*

V tuto chvíli dochází k tomu, že pomýšlení ústavní právníci, někteří politici i zaprodaná média drze zpochybňují výsostné právo hlavy státu posoudit

schopnosti kandidáta dříve, než ho jmenuje do funkce ministra. Je přece evidentní, že pan prezident žije bohatým kulturním životem. Jeho vytríbený a přitom lidově zaměřený vkus se zatajeným dechem sledujeme celá léta, například v široké paletě umělců, kterým udělil (či ještě udělí) státní vyznamenání.



Pokud panu prezidentovi mezi vládnutím a veslováním zbývá čas, rád si přečte historický román nebo detektivní příběh z tvůrčí dílny Vlastimila Vondrušky, který se loni podle očekávání opět stal nejpůjčovanějším českým autorem ve veřejných knihovnách.

Ve svátečních chvílích otvírá pan prezident básnické sbírky zasloužilého umělce Karla Sýse. Pro inspiraci si přečte i jeho výstižné aforismy, například „*Cuká sebou, jako by jí Galvani sáhnul na stehno*“, „*kritizoval K. jistou netýkavku*“, nebo „*Peníze nesmrdí, učil K.*“, „*pokud je ovšem nenosite v zadní kapse kalhot*“. Vřelý vztah mezi oběma velikány je oboustranný: básník ve funkci předsedy Vzdorounie českých spisovatelů před rokem osobně předal Miloši Zemanovi cenu za občanskou odvahu.

Babovřeskám i *Kameňákům* se na Hradě všichni od srdce nasmějeme, kdykoli si DVD znova pustíme. Panu prezidentovi jen bývá upřímně líto, že Zdeněk Troška v uvedených filmech nedal příležitost vynikajícím komikům Ivanu Vyskočilovi a Ludku Sobotovi.

Co se týče výtvarného umění, pro načerpání optimismu a chuti do další

práce ve prospěch národa se prezident kochá obrazy dlouholetého přítele Františka Ringo Čecha, například *Boj Zemanovců s pražskou kavárnou*, *Osvo-bození Prahy čín. lid. armádou* nebo nezapomenutelný diptych *Zvířátka ji hledají* a *Zvířátka obdivují p..u*.

Na koncerty prezident republiky nechodí, v Rudolfinu je moc schodů. Před usnutím si ale rád poslechne Helenku Vondráčkovou, Michala Davida, jubilanta Karla Gotta nebo světoznámou skupinu ABBA.

(Podle potřeby můžeme doplnit další osobnosti: Daniel Hůlka, Jiří Krampol, Vítězslav Jandák apod.?)

*

Dokument skončil v odpadkovém koši, protože prezident rozmáchlým rukopisem vlevo dole poznamenal: *Zbytečné!!! Trpaslík Šmarda to konečně vzdal, mí voliči mi rozumějí – a ti ostatní nás vůbec nezajímají. MZ*

Za povšimnutí stojí, jak výstižně pan prezident použil královský plurál (*pluralis majestatis*).

Ústavní tragikomedie tedy pokračuje...

Jan Tichý

Valdštejnské slavnosti

Tentokrát jsem zvolil neděli 19. května 2019, nad Frýdlantem páliло slunce, zaparkoval jsem u Lidlu a šel s ženou na náměstí, kde se konal tradiční trh. Zaplatil jsem 2 x 100 Kč, dostali jsme náramek, kolem nás kypěl slavný den, lidi, účinkující i diváci si sedali na lavičky před radnicí. Nad náměstím postával

kovový Valdštejn a pod jeho nohama dozníval dávný rej, krásné dámy ve drahých kostýmech, pánové v kloboucích s pérem, rok 1630, a měšťanostové z Zittau, z Polska i místní z roku 2019. Kupci se dostavili v hojném počtu, někteří v duchu doby. Žena řekla: „Všechno máme, není kam hrnečky



dávat.“ Luky a šípy bohužel nemáme, ale vnoučata byla jinde. Sobotní vřava pominula. Koupil jsem si pivo za třicet korun, stánek uprostřed náměstí nabízel jídlo, bramboráky, koupil jsem dva zelnáky. Před radnicí vystupovali dva žertěři, pak orientální tanečnice z Ambrosiany.

V minulé době jsem všechno chtěl zachytit a předat, hlavně bitvu, která se u Frýdlantu sice nekonala, ale město Frýdlant, jeho hrad a zámek, něco podobného potřeboval, pohraniční město pod horami, kousek od Polska a Německa slibovalo potřebnou kulisu. Sledoval jsem všechny historické parády, od gotických bitev po prusko-rakouskou přestřelku. Představoval jsem si, že si nechám vykovat dlouhý kord a spolu s ním nastoupím k místní skupině, na výročních trzích srdnatě bojující, ale to

bych s kordem v ruce strávil většinu sobot a nedělí, s lidmi, které neznám.

Valdštejnské slavnosti zhmotnily věk, o kterém jsem snil, třesk kordů, rány z mušket, válku jako záležitost profesionálních žoldnéřů, kterým veleli švédský král Gustav Adolf a císařský vojevůdce Albrecht z Valdštejna. Letošní událost se týkala třicetileté války, zkušenosti Švédové dobývali Norimberk, početně silnější, ale nevycvičená císařská armáda se bránila.

Pamatuji se na první bitvu, kterou jsem viděl, všechny pluky jsem měl pojmenované, mušketýry se Saska, těžkou jízdu kyrysníků, měli helmu papenheimku, přední kyrys, kryjící jim prsa, dvě bambitky v pouzdrech na sedle a kord pro přímý boj. Lehkou jízdu představovali arkebuzíři, vyzbrojení krátkou puškou, arkebuzou. Vedle





mušketýrů bojové řady také tvořili pikemýři, několik metrů dlouhé kopí zabráňovalo útoku jezdců a sloužilo jako zbraň při útocích na mušketýry, protože muškety se nabýjely zepředu, nasypáním střelného prachu do hlavně, po něm následovala olověná koule a vše bylo třeba náležitě utěsnit, přiložit hořící doutnák ke zbrani, až pak mohla vyjít rána, a pak bylo nutno hlavě ještě vyčistit.

Letos jsem udělal rozumnou věc, šel jsem hned za prvním oddílem a posadil jsem se za prvními diváky na kraj řady, pár metrů vedle komentátora bitvy. Pamatoval jsem si z první bitvy bláznivé fotografie, kteří kvůli záběru vnikli na bitevní pole a fotili, jak se kouří z hlavně.

Slastný okamžik, kdy jsem prvně viděl žoldnéře s mušketaми, zmizel, píš-

ťaly a bubny vedly pluky do bitevního pole. Díval jsem se na armády s pocitem, že to asi takhle bylo. Děla stála nahoře a střílela, že z hlavní létá jen papír, nevadilo, nejdůležitější byly hromové rány a kotoúče dýmu. Mušketyři stříleli v salvách, markytánky, které si nechaly ve stínu džbány s vodou, vyběhly k prvním raněným. Bitva byla vedena kolmo, střílející mušketyři postupovali, pikemýři zamířili svá kopí do mušketyrského šiku. Oddíly pěchoty objížděla na koních desítka jezdců, chtěla narušit sestavu pěšáků, ozvaly se výstřely, sklonila se dlouhá kopí, nakonec jeden kyrysník z koně sletěl, zbylí jezdci kolem pevného šiku objeli a vraceli se.

Vše řešil Albrecht z Valdštejna, vyjednával podmínky příměří, švédský král byl proti, ale Valdštejn nakonec slavně zvítězil, dva roky před svým koncem v Chebu, čtrnáct let před koncem třicetileté války. Bylo to stejné jako na rytině z té doby. Nakonec vévoda všem bojovníkům poděkoval a pak, za zvuku bubnů a píšťal, vyrazili dolů do Frýdlantu. Vévoda vezl na koni před sebou kluka, který se těšil, jako já dříve, že si jednou vezme kord a pojede do další bitvy.

Byl to fajn zážitek.

Otto Hejnic

Srpen v zemi indiánů

Hru napsal Američan Tracy Letts, ročník 1965, přeložil ji Julek Neumann. Režisérem je šéf činohry Šimon Dominik. Hraje se na scéně Karla Čapka, zabíral celé jeviště. Červená, modrá, ještě

další místnost, kde žije Beverly, a nízký prostor, kam zalezla indiánka Johnna Monevata – Jana Hejret Vojtková. Kostýmy navrhla Eva Justichová, využívá kombinace hnědé, modré a černé barvy.



Hudbu připomínající westerny složil Matěj Kroupa. Hra získala Pulitzerovu cenu, v Liberci v Divadle F. X. Šaldy měla premiéru 26. dubna 2019, viděl jsem představení 29. května.

Beverly Weston – Ladislav Dušek, původním povoláním učitel a místní básník, si čte Eliota, dost pije a na život nahlíží se smřílivostí, přivede do domu indiánku, hlavně jako výpomoc pro svou manželku, ale najednou se ztratí a je nalezen mrtvý. Violet Westonová, jeho žena – Markéta Tallerová, má chvíle, kdy je úplně mimo, mluví nesusvisle, ale pak se probere a dívá se, co se to s její rodinou proboha stalo. Když je jí špatně, nechává vlát rozcuchané šedivé vlasy, když je jí lépe, bere si tmavou paruku a kárá u pohřební tabule, kam se všichni sjeli, své dcery, protože říci to jednou musí! Nejstarší dcera je Barbara Fordhamová – Veronika Korytářová, která přijíždí domů a již ví, že se bude



rozvádět, nesplnila očekávání, nic nepsala a její choť, vysokoškolský profesor Bill Fordham – Martin Stránský, si našel studentku. Čtrnáctiletá Jean Fordhamová, dcera Barbary a Billa – Michaela Foitová, svou pubertu náležitě prožívá, sice tvrdí do očí snoubenci Karen, Stevu Heidebrechtovi – Tomáši Impseilovi, že je úchyl, ale nevinnost



jí zachrání až indiánka. Třikrát rozvedeného Steva miluje třetí dcera Violet, Karen Westonová – Barbora Bezáčková, vidí na světě jen jeho. Druhá dcera Violet, Ivy Westonová – Karolína Baranová, kterou někteří podezírali z homosexuality, se konečně zamilovává, ale její milý, Malý Charlie Aiken – Ondřej Novák, j. h., se ještě nevyjádřil. Je to neschopný člen rodiny. Mattie Fae Aikenová, Violetina sestra – Štěpánka Prýmková, propadá hysterii jako Violet. Její manžel Charlie Aiken – Václav Helsus, je jen elektrikář, intelektuální záhady nechce chápat, ale okřikne ženu, která se navází do Malého Charlese, jejich syna.

Indiánka Johnna Monevata si dokáže popovídat s mladičkou Jean, ale jinak si uchovává odstup, Bill Fordham se těší na studentku. Šerif Deon Gilbeau – Přemysl Houška, bude sice při rodině, ale nechá jí obtížné dědictví,

velký dům uprostřed venkova. Chvilí směšný, chvíli dojemný je vztah dcer k matce, které sypou do pytle nalezené prášky, budou ji muset nechat zavřít na psychiatrii, ale pamatují si doby, kde je měla opravdu ráda. Nepraktický otec fakticky držel rodinu pohromadě. Ženské postavy, komické i tragické zároveň, nám připomínají někoho blízkého z příbuzenstva. Srpen v zemi indiánů je hra hluboce realistická, nepopisuje, co je možné, ale co se nás vnitřně dotýká. Režisér Dominik vykreslil své ženy s opravdovou naléhavostí, na Violet, jak ji hraje M. Tallerová, jen tak nezapomeneme.

Doporučuji před představením si opravdu přečíst, kdo je kdo. Autor se proslavil hrou Zabiják Joe, Srpen v zemi indiánů byl zfilmován, další jeho díla zůstala zatím nepřeložena.

Otto Hejnic

Poezie s existenciálním kontextem

Nakladatelství Pop Verlag v Ludwigsburgu využilo příležitosti Knižního veletrhu v Lipsku, kde letošním hlavním hostem byla česká literatura, a vydalo básnickou sbírku varnsdorfského autora Milana Hrabala. Nazvalo ji *Wenn die Fische davonfliegen* (Když ryby odlétají) a na rozdíl od první Hrabalovy německé knížky vydané v Lipsku, je tato pouze v němčině. Překladaelem je básník



Peter Gehrisch, který na překladu spolupracoval s ředitelkou varnsdorfské knihovny Ilonou Martinovskou.

Jaké jsou české originály můžeme usuzovat z lektorských posudků Mileny Fucimanové, Jany Štroblové a Rejzy Šěnové. Posledně jmenovaná považuje Hrabalovy verše za „jemně milostná vyznání“, „myšlenkově ostré“, „důvěrně útulné“, „šibalsky úsměvné“ a rovněž „psychologicky i filozoficky hloubavé“.

Básnířka Jana Štroblová hodnotí básnickou poetiku: „*Svébytné jsou Hrabalovy verše v málomluvnosti a zároveň jisté drsnosti, která však ani v nejmenším nesklouzává do hrubosti. Autor zásadně*

šetří slovy, jako by je záměrně držel pod krkem, aby nemohlo dojít k lyrickým výlevům a bujení metafor. Jak nezaměnitelná volba slov, tak stavba verše a směřování k pointě jsou – vlastně už od dřívějších sbírek – spolehlivě promyšlené a přesné.“

Milena Fucimanová ve svém hodnocení píše mimo jiné: „*Hrabal je sice střídavý co do řeči o lásce, ale v jeho poezii najdete všude přítomnou úctu k životu. Opět univerzální rys, ovšem bez sterilní abstrakce či snad konstruované tendence. Málokterý básník je tak vnímavý ale i bezbraničně vnímatelný.*“

V Německu vyšly zatím tři recenze, z nichž lze usoudit, jak se Peteru Gehrischovi podařilo přenést Hrabalovu poezii do němčiny. První je z pera zmíněné lektorky Rejzy Šěnové (u německy psaných textů se podepisuje jako Theresia Schön), druhou napsala spisovatelka Barbara Zeizinger, která charakterizuje autorovu poezii například takto: „... *stopy německé minulosti sleduje (Hrabal) v působivém cyklu Dům. Utkaný ze vzpomínek a obrazů ze svého dětství představuje Emmu jako dřívější obyvatelku domu a ve stejnojmenné básni popisuje, jak odešla. Je to prostý příběh, ale tak, jak jej popisuje, stává se bolest této fiktivní ženy zřetelnou.*“ Jako celek považuje knihu za „velmi čtivou“.

Recenze Alfonse Wičaze vyšla ve večerníku Serbske nowiny (lužickosrbsky) a autor ji končí poněkud odvážným tvrzením: „*Možná že Hrabalovy básně pobídnou recipienta k tomu, aby také on přispěl k lepším mezilidským vztahům*

na světě.“ Kéž by poezie takovou moc měla a nejen ona.

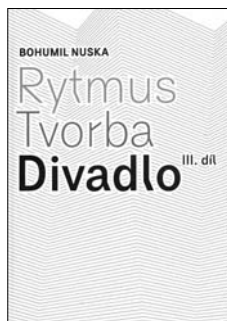
Sbírku decentně ilustroval Liberečan Milan Janáček. Její vydání podpořil

Česko-německý fond budoucnosti. Byla obohacena německého fondu liberecké krajské knihovny.

Marek Sekyra

Bohumil Nuska vydal třetí díl trilogie Rytmus, Tvorba, Divadlo

Osmdesátisedmiletý Prof. PhDr. Bohumil Nuska z TUL Liberec právě vydal třetí díl odborné publikace Rytmus, Tvorba, Divadlo, pojednávající o divadle. Vydalo ji nakladatelství Pražská scéna, editorem byl Jan Dvořák, recenzenty Miloslav Klíma a Jan Vedral.



Obálka a grafická úprava je dílem Filipa Blažka. Poslední díl publikace má tvrdou vazbu a 320 stránek. Podtitul Teatrologická tematika z hlediska symboloniky říká, o čem to vlastně je, neboť Nuska vychází z rytmu, kterému podřizuje vše kolem.

První díl Rytmus vyšel roku 2013, má 200 stran, například zkoumá abiotické rytmy ve vzdáleném kosmu a mikrokosmu a končí Gnoseologickými

a dalšími konotacemi rytmiologie. Druhý díl Tvorba má 260 stran, pokračuje kapitolou Od rytmu k symbolonu a zahrnuje nejdůležitější symbolonické termíny.

Třetí díl Divadlo začíná kapitolou Theatrogéma – rytmové prvky v divadelní sféře, řeší teatralitu neboli divadelnost, masku a její afinity, staroegyptskou mytologii a rituál a náboženské kořeny divadla. Jako příloha je v knize 17 stran termínů jenom ve vztahu k dramatice a divadlu. Kniha má třístránkový anglický obsah.

Kniha zavádí nové výrazivo, je to úplně nový pohled na události a věci kolem. Tuto zprávu berte, prosím, jako připomínku pro divadelníky, divadelní šéfy, režiséry a studenty divadelní vědy, že rytmus, tvorbu a divadlo jde vykládat i jinak, než je zvykem. Doufám, že se co nejdříve najdou odborní recenzenti, kteří tuto výjimečnou knihu posoudí.

Bohumil Nuska své nejdůležitější dílo stačil dokončit, zbývá ještě doplnit k jeho četným prozaickým a básnickým pracím zatím pouze vyprávěný prozaický Rubínový náhrdelník.

Otto Hejnic

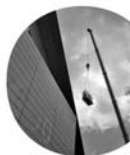
KNIHOVNA se opět otevírá

Co nového
vás čeká
v knihovně
po prázdninách?

Od 2. září 2019 se na Vás těšíme v běžné otevírací době



- kompletně zrekonstruované a vybavené toalety
- prosklené a vybavené studovny v 1. patře
- nové a moderní světelné informační tabule
- klimatizovaný depozitář vzácných tisků
- nové koberce ve všech půjčovnách
- RFID kódy v našich médiích
- modernizované osvětlení
- opravený střešní světlík



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Liberecký
kraj

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: sekysra@kvkli.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června
V zámku bylo práce a běhu o překot. *Blázniviny se rozsévají*
Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li mítí!
Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.
Die Welt ist alles, was da ist.
A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.